

*Diagnoza strategiczna na potrzeby opracowania
Strategii Rozwoju Gminy Kamienica
na lata 2016–2023*

Załącznik 1

INICJATYWAŁOKALNA.PL

Luty 2016

Spis treści

Wstęp	3
1. Uwarunkowania przestrzenne.....	4
2. Uwarunkowania społeczno-gospodarcze.....	7
3. Uwarunkowania naturalne, kulturowe i turystyczne	36
Klimat, gleby, zasoby naturalne	36
Zasoby przyrodnicze.....	37
Walory turystyczne	40
Zasoby kulturowe	40
4. Porównanie Gminy Kamienica do Polski, województwa małopolskiego i innych jednostek samorządu terytorialnego z powiatu limanowskiego.....	43
5. Wnioski z analizy danych Gminy Kamienica	53

Wstęp

Dążenie do rozwoju oraz do zaspokajania indywidualnych i zbiorowych potrzeb społeczności lokalnej, a także zapewnienie najwyższego standardu życia powinno być podstawowym celem działania władz samorządowych. Spełnienie tego celu wymaga od władz realizacji nie tylko ustawowych zadań własnych, ale przede wszystkim dążenia do ciągłego rozwoju gminy.

Tworzenie dokumentów strategicznych jednostek samorządu terytorialnego wynika z licznych przesłanek formalno-prawnych. Szybko zmieniające się warunki wewnętrzne i zewnętrzne gminy sprawiają, że władze Gminy Kamienica są zobowiązane do działań odnoszących się do dłuższej perspektywy czasu. Stabilny i usystematyzowany rozwój gminy możliwy będzie wówczas, gdy opierać się będzie na wieloletnim programie rozwoju społeczno-gospodarczego. W związku z tym opracowanie *Strategii Rozwoju Gminy Kamienica na lata 2016–2023* jest odpowiedzią na dynamikę zmian społecznych i gospodarczych. W Strategii wskazane zostaną kierunki rozwoju gminy, priorytety i zadania do realizacji, uwzględniające perspektywę finansową Unii Europejskiej na lata 2014–2020.

Opracowanie Strategii ma na celu przede wszystkim wskazanie kierunków rozwoju gminy Kamienica, dających największe szanse na podniesienie jakości życia mieszkańców oraz stworzenie zachęt dla potencjalnych inwestorów oraz dla osób chcących się osiedlać na obszarze gminy.

Diagnoza społeczno-gospodarcza Gminy Kamienica stanowi podstawę do opracowania *Strategii Rozwoju Gminy Kamienica na lata 2016–2023*. Jest ona syntetycznym ujęciem sytuacji przestrzennej i społeczno-gospodarczej Gminy Kamienica na tle powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski wraz ze wskazaniem trendów, które miały miejsce na przestrzeni ostatnich lat (2009–2014). Dane wykorzystane w Diagnozie w głównej mierze służą wyznaczeniu mocnych i słabych stron gminy, a także jej potencjałów i problemów. To z kolei jest podstawą do sformułowania celów i wyznaczenia najważniejszych kierunków rozwoju.

1. Uwarunkowania przestrzenne

Gmina Kamienica położona jest w południowej części województwa małopolskiego, usytuowana na pograniczu dwóch malowniczych jednostek fizyczno-geograficznych – między pasmem Gorców a Beskidu Wyspowego. Położona jest w dolinie rzeki Kamienicy, która być może swoją nazwę wzięła od potężnych głazów wypełniających jej dno oraz brzegi. Gmina rozciąga się na przestrzeni 24 km w dolinie rzeki.

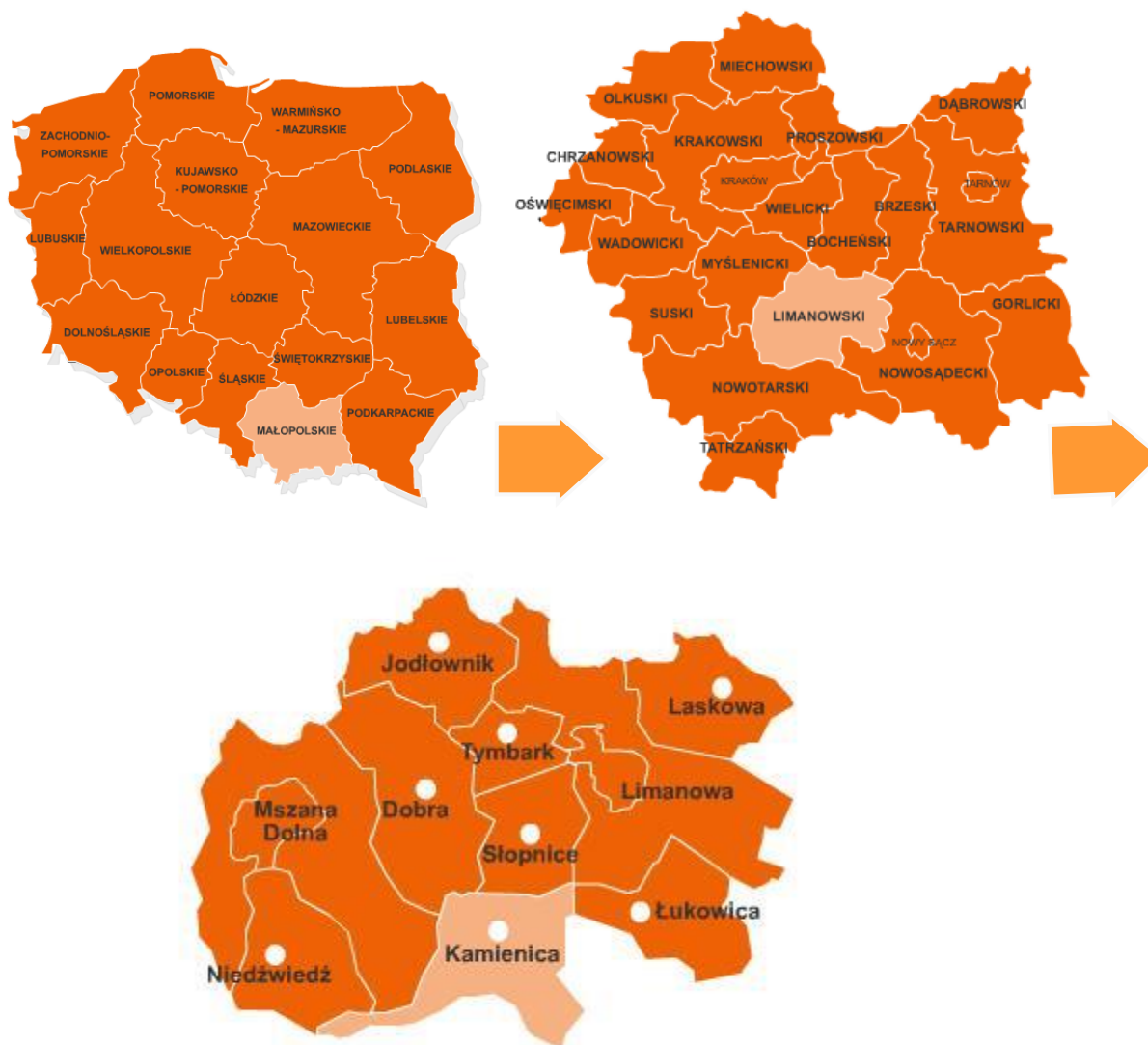
Pod względem administracyjnym gmina leży w powiecie limanowskim. W jej skład, oprócz Kamienicy (podzielonej na dwa sołectwa: Kamienica Górna i Kamienica Dolna) która jest siedzibą władz administracyjnych, wchodzi cztery okoliczne sołectwa: Zbludza, Szczawa, Zasadne i Zalesie. Sąsiednimi gminami są: Dobra, Łukowica, Mszana Dolna, Niedźwiedź i Słupnice z powiatu limanowskiego, Nowy Targ i Ochotnica Dolna z powiatu nowotarskiego oraz Łącko z powiatu nowosądeckiego,¹.

Gmina Kamienica zajmuje łącznie 95 km² co stanowi 0,63% powierzchni województwa małopolskiego oraz 9,99% powierzchni powiatu limanowskiego. Liczba ludności według stanu na koniec 2014 roku w Gminie Kamienica wynosiła 7776 osób, w tym 3913 mężczyzn oraz 3863 kobiety. Gęstość zaludnienia wyniosła 82 osoby/km², co było wartością niższą niż średnia powiatu limanowskiego (136 osób/km²), województwa małopolskiego (222 osoby/km²) oraz Polski (123 osoby/km²)². Rysunek 1 przedstawia położenie gminy na tle województwa małopolskiego oraz powiatu limanowskiego.

¹ Strona internetowa Gminy Kamienica, *kamienica.net.pl*, inf. z 08.02.2016 r.

² Portal informacyjny Głównego Urzędu Statystycznego, Bank Danych Lokalnych, *stat.gov.pl*.

Rysunek 1 Położenie gminy na tle województwa małopolskiego oraz powiatu limanowskiego

Źródło: Portal internetowy Interaktywna Mapa Polski, www.mapapolski.com.pl

Na terenie gminy występują trzy rodzaje dróg: wojewódzkie, powiatowe oraz gminne. Do dróg ponadlokalnych zaliczane są drogi wojewódzkie oraz powiatowe, natomiast gminne mają znaczenie lokalne.

Przez gminę przebiega droga wojewódzka 968 relacji Lubień – Mszana Dolna – Kamienica – Zabrzeż o łącznej długości 43,7 km – na terenie gminy przebiega przez miejscowości Szczawa i Kamienica. Przez gminę przechodzą również dwie drogi powiatowe: droga 1609 K Limanowa–Kamienica, która przebiega przez Kamienicę i Zbludzę na odcinku 8,66 km oraz droga 1613 K Zamieście–Słopnice–Zalesie, która przebiega przez Zalesie na odcinku 1,01 km. Uzupełnieniem podstawowego układu drogowego są drogi gminne, których stan techniczny w ostatnich latach zdecydowanie się poprawił. Na długości ponad 50 km wykonano nawierzchnię

asfaltową, co stanowi ok. 60% potrzeb. Struktura wszystkich dróg publicznych została zaprezentowana w tabeli 1. Na terenie Gminy Kamienica nie występują natomiast połączenia kolejowe.

Tabela 1 Struktura dróg publicznych w Gminie Kamienica

Drogi	Długość dróg na terenie gminy (km)	Udział % poszczególnych dróg
Wojewódzkie	16,42	5,97
Powiatowe	9,67	3,52
Gminne	249	90,51
Razem	275,09	100,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Dróg Wojewódzkich w Krakowie, zdw.krakow.pl oraz danych Powiatowego Zarządu Dróg w Limanowej, pzd.limanowa.pl

Najwięcej procent powierzchni gminy zajmują grunty leśne – 64,48% powierzchni obszaru, drugie miejsce zajmują grunty orne – 16,64%, zaś najmniejszą powierzchnię zajmują pozostałe użytki rolne (grunty rolne zabudowane) – 1,26%. Szczegółowy podział struktury użytkowania gruntów w Gminie Kamienica w 2014 roku przedstawia tabela 2.

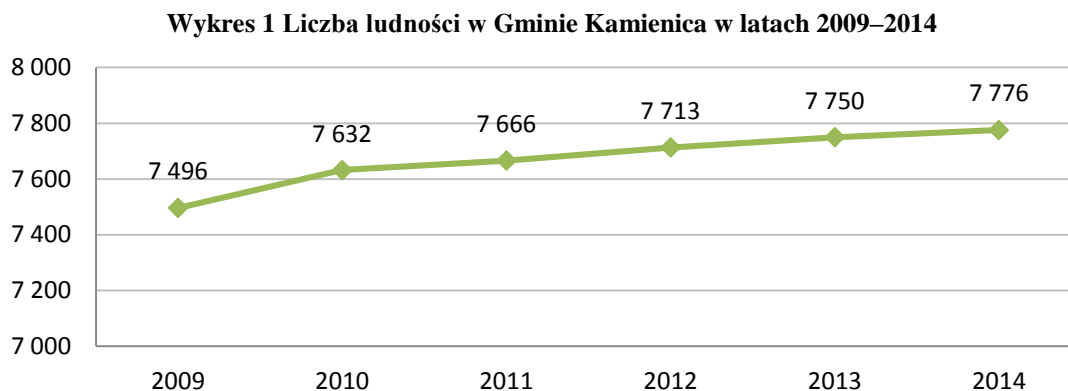
Tabela 2 Struktura użytkowania gruntów w Gminie Kamienica w 2014 roku

Gmina Kamienica	Grunty orne	Sady	Łąki trwałe	Pastwiska trwałe	Pozostałe użytki rolne	Grunty leśne	Pozostałe grunty	Ogółem
[ha]	1 584	159	510	743	120	6 137	265	9 518
[%]	16,64	1,67	5,36	7,81	1,26	64,48	2,78	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

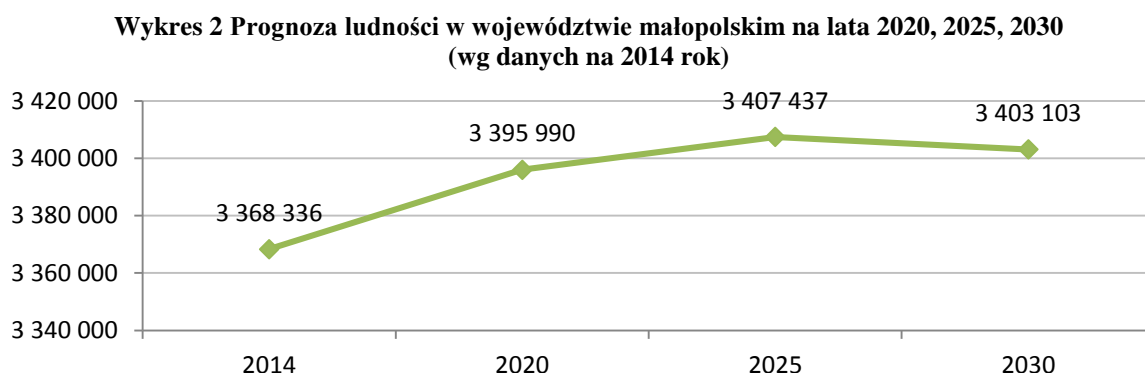
2. Uwarunkowania społeczno-gospodarcze

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) wynika, iż liczba osób zamieszkujących Gminę Kamienica zwiększyła się na przestrzeni lat 2009–2014. W 2009 roku liczba mieszkańców wynosiła 7 496, natomiast w 2014 roku 7 776 – odnotowano wzrost liczby ludności o 280 osób od 2009 roku (wykres 1).

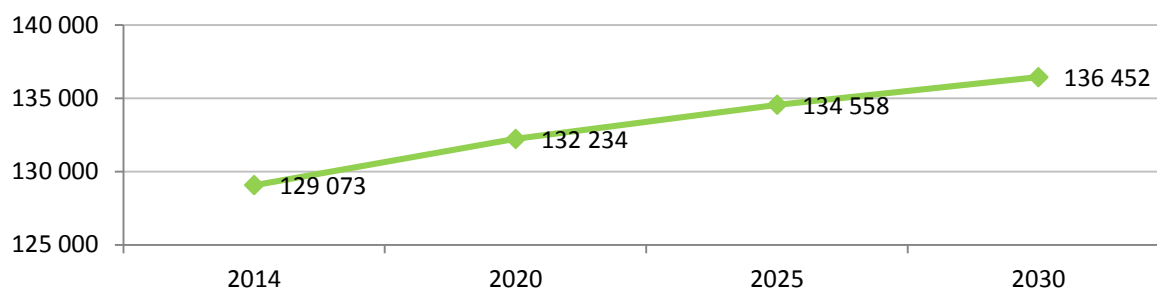
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Prognoza ludności dla województwa małopolskiego (wykres 2) oraz prognoza ludności dla powiatu limanowskiego (wykres 3) wskazują również na korzystne trendy demograficzne. Przewiduje się, że w kolejnych latach będzie następował wzrost liczby ludności. Do 2025 roku szacuje się wzrost liczby ludności o prawie 40 tys. w stosunku do 2014 roku, jednak w 2030 roku prognozowany jest spadek liczby osób zamieszkujących województwo o ponad 4 tys. w stosunku do roku 2025. Natomiast w powiecie limanowskim szacuje się systematyczny wzrost liczby ludności aż do roku 2030 – przewidywany wzrost wynosi ponad 7 tys. osób w stosunku do roku 2014.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 3 Prognoza ludności dla powiatu limanowskiego na lata 2020, 2025, 2030 (wg danych na 2014 rok)

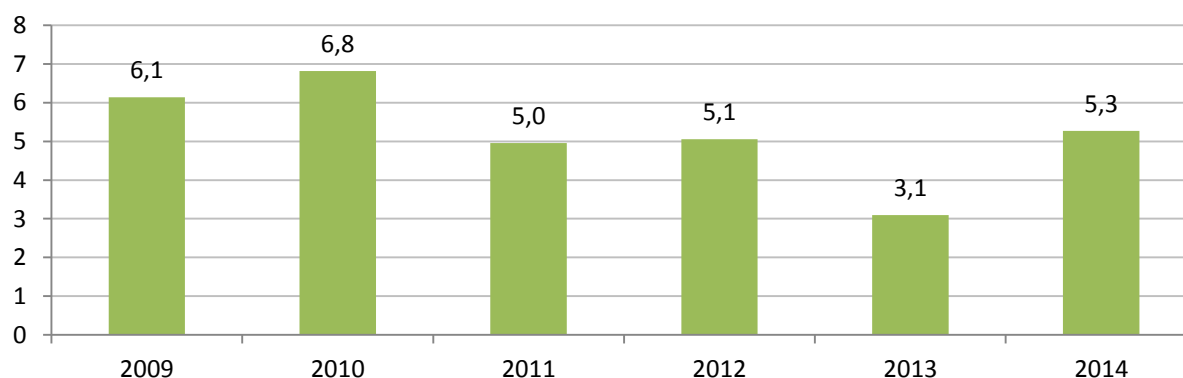

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Sytuacja demograficzna w województwie i powiecie będzie bezpośrednio wpływać na liczbę osób zamieszkujących Gminę Kamienica. Biorąc pod uwagę prognozy demograficzne należy przyjąć, iż liczba mieszkańców gminy również będzie wzrastać, co będzie miało swoje odzwierciedlenie w poprawie sytuacji społeczno-gospodarczej. Należy również zauważyć, że w ostatnich latach liczba ludności w gminie systematycznie się zwiększała – można więc przyjąć, iż taka tendencja będzie się utrzymywać.

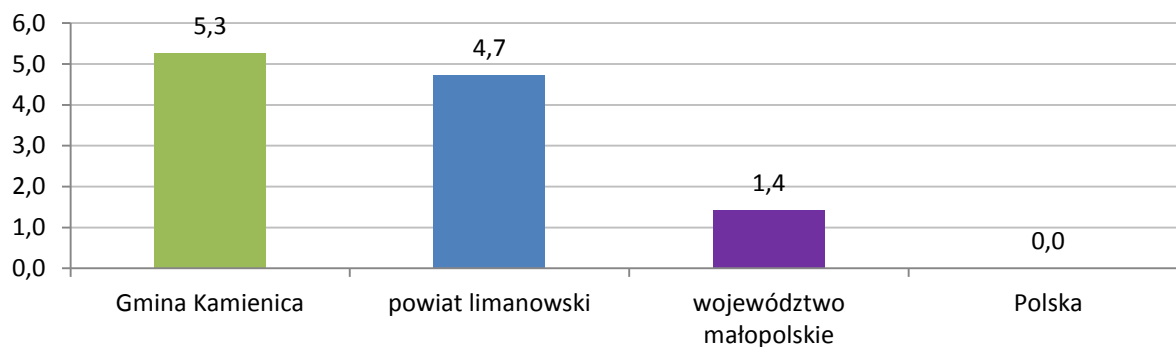
Wpływ na zmiany demograficzne mają przede wszystkim: współczynnik przyrostu naturalnego oraz saldo migracji. Współczynnik przyrostu naturalnego, który jest określony jako różnica między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców, w latach 2009–2014 przyjmował wartości dodatnie na analizowanym obszarze (wykres 4). W 2014 roku współczynnik przyrostu naturalnego wyniósł 5,3 i był wyższy od średniej odnotowanej dla powiatu limanowskiego oraz zdecydowanie wyższy niż średnia województwa małopolskiego i Polski (wykres 5).

Wykres 4 Przyrost naturalny w przeliczeniu na 1 000 osób w Gminie Kamienica w okresie 2009–2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

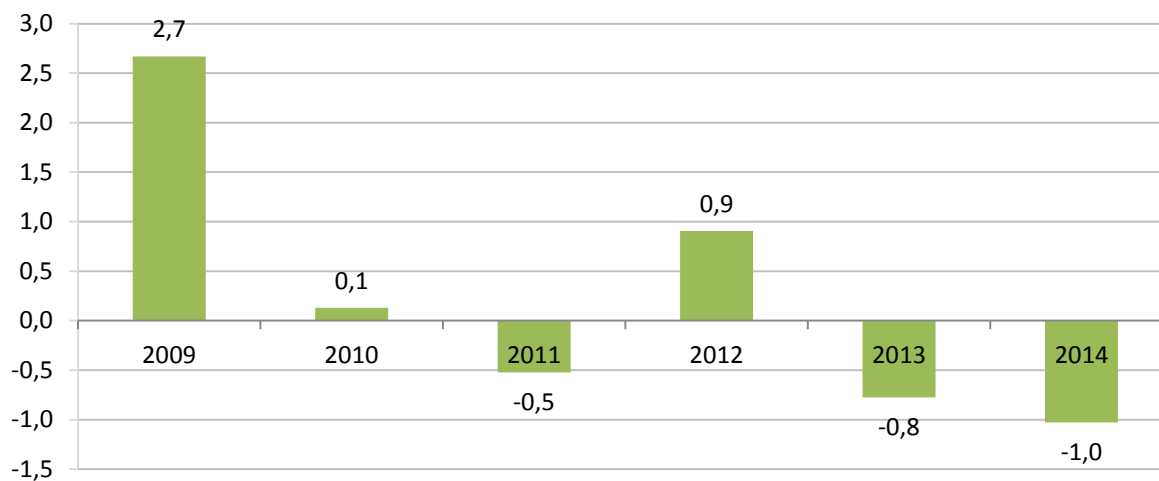
Wykres 5 Przyrost naturalny w przeliczeniu na 1 000 osób w 2014 roku – porównanie średniej Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

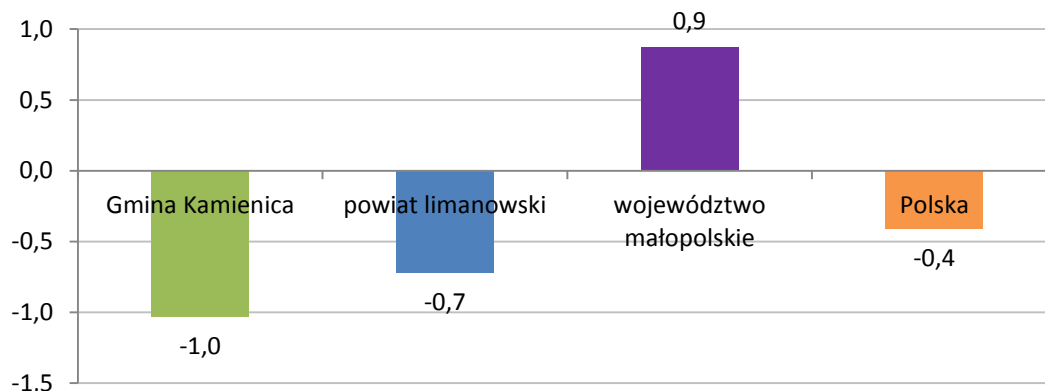
Wskaźniki salda migracji określają udział migracji we wzroście populacji. W okresie 2009–2014 saldo migracji na analizowanym obszarze podlegało wahanom, jednak można zauważyć, iż w ostatnim okresie wartości te były ujemne, co wskazuje na niekorzystną tendencję odpływu ludności z gminy (wykres 6). W 2014 roku saldo migracji było niekorzystne w porównaniu ze średnią dla powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski (wykres 7).

Wykres 6 Saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 1 000 osób w Gminie Kamienica w okresie 2009–2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

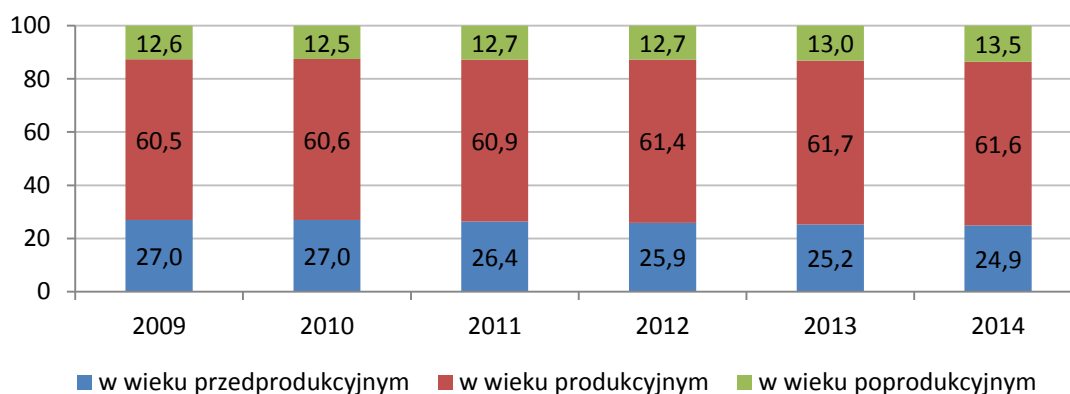
Wykres 7 Saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 1 000 osób w 2014 roku – porównanie średniej dla Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

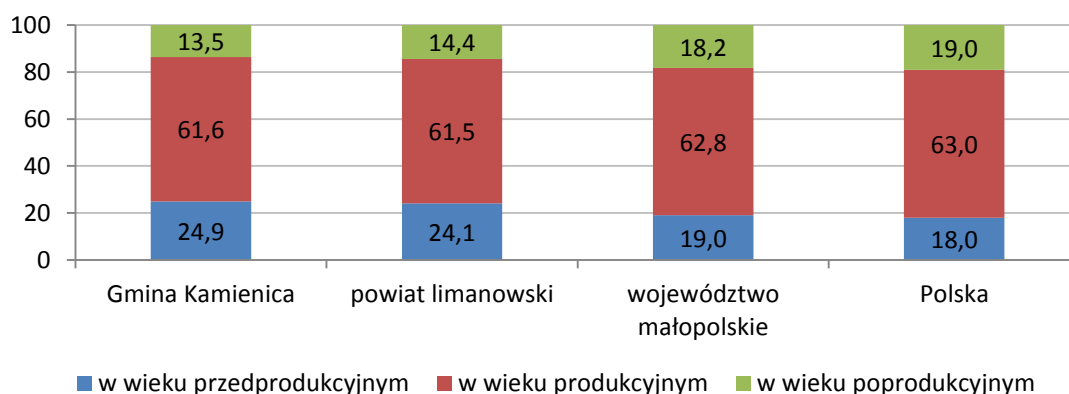
O sytuacji demograficznej na danym obszarze świadczy również struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w % wartości ogółem. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w Gminie Kamienica przedstawia wykres 8. Na analizowanym obszarze liczba ludności w wieku produkcyjnym utrzymuje się na poziomie 60,5–61,7%, liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym maleje, natomiast wzrasta liczba osób w wieku poprodukcyjnym, co świadczy o starzejącym się społeczeństwie. Na tle jednostek wyższego rzędu w 2014 roku gmina reprezentowała się jednak korzystnie, biorąc pod uwagę udział osób w wieku przedprodukcyjnym oraz poprodukcyjnym (wykres 9).

Wykres 8 Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w Gminie Kamienica w latach 2009–2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

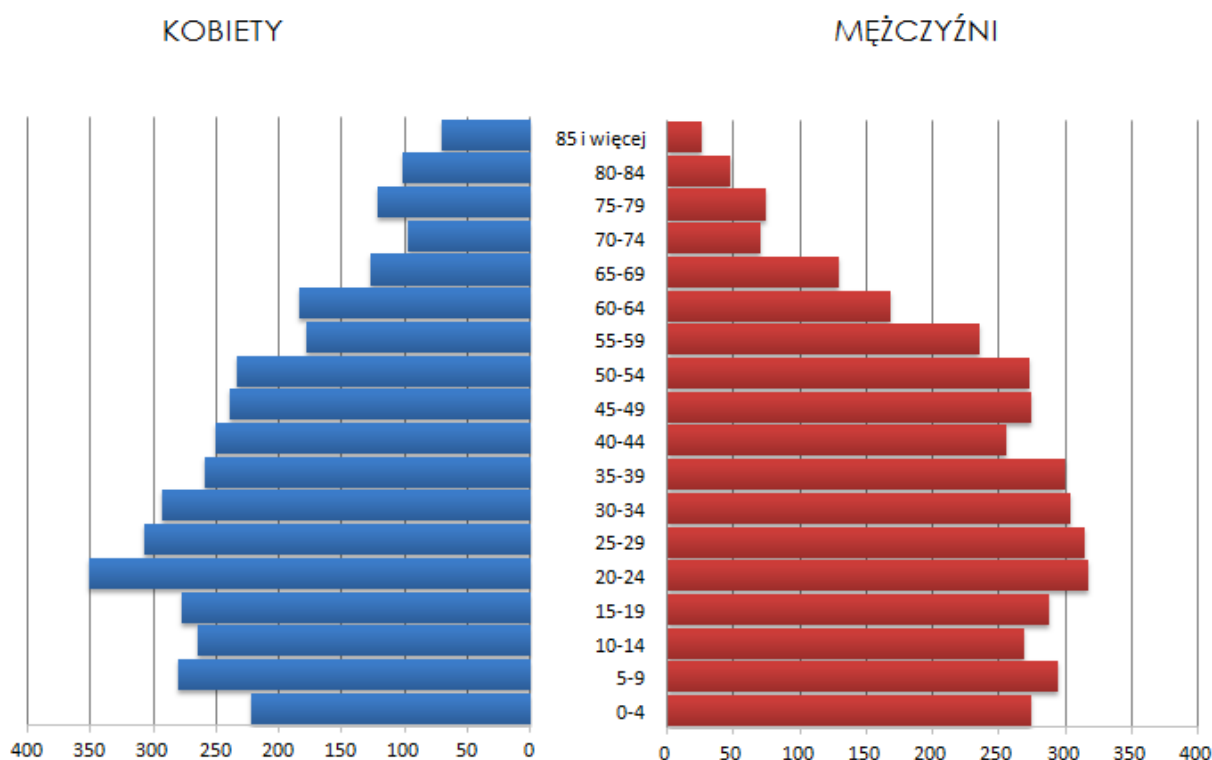
Wykres 9 Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w 2014 roku – porównanie średniej Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując strukturę ludności według wieku i płci – zobrazowaną na wykresie 10, można stwierdzić, iż największą liczbę osób wśród kobiet i mężczyzn stanowią mieszkańcy w wieku 20–24 lata, jednak widoczna jest znaczna przewaga kobiet w tym wieku. Najmniejszy udział stanowią natomiast osoby w wieku 85 lat i powyżej. Widać znaczną przewagę w liczbie osób młodych nad osobami w wieku poprodukcyjnym, co jest zjawiskiem korzystnym i świadczy o stosunkowo młodym społeczeństwie.

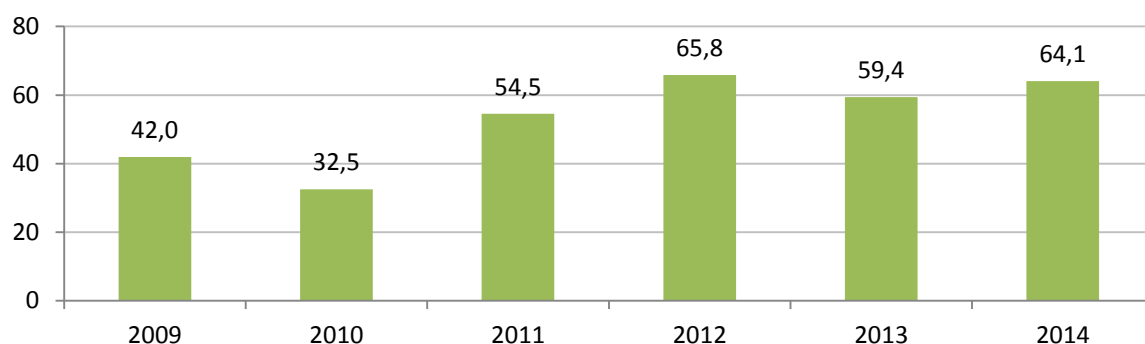
Wykres 10 Struktura ludności według wieku i płci w Gminie Kamienica w 2014 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

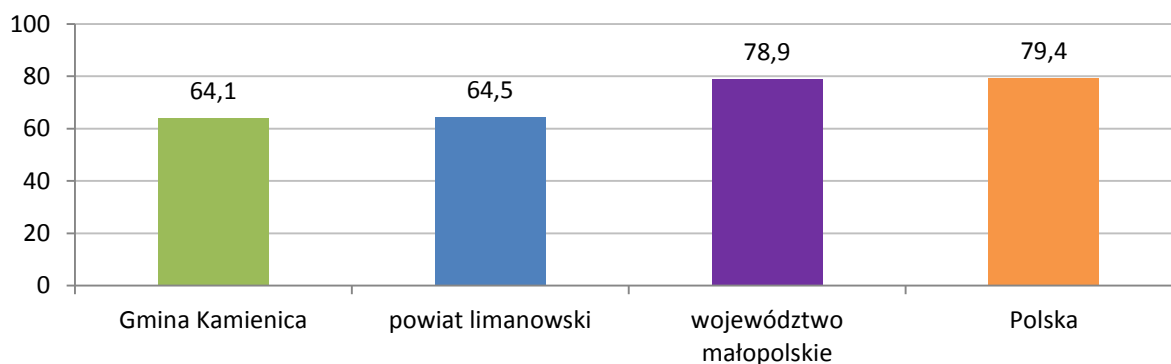
O polityce społecznej oraz dostępie do wysokiej jakości usług publicznych świadczy odsetek dzieci w wieku 3–5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym. W 2009 roku odsetek ten w Gminie Kamienica wyniósł 42,0% natomiast w roku 2014 wartość wzrosła o 22,1% i wynosiła 64,1%, zauważalny jest zatem pozytywny trend (wykres 11). Odsetek dzieci w wieku 3–5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w 2014 roku w Gminie Kamienica był niższy w porównaniu ze średnią jednostek wyższego rzędu (wykres 12).

Wykres 11 Odsetek dzieci w wieku 3–5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w Gminie Kamienica w latach 2009–2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 12 Odsetek dzieci w wieku 3–5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w 2014 roku – porównanie średniej Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

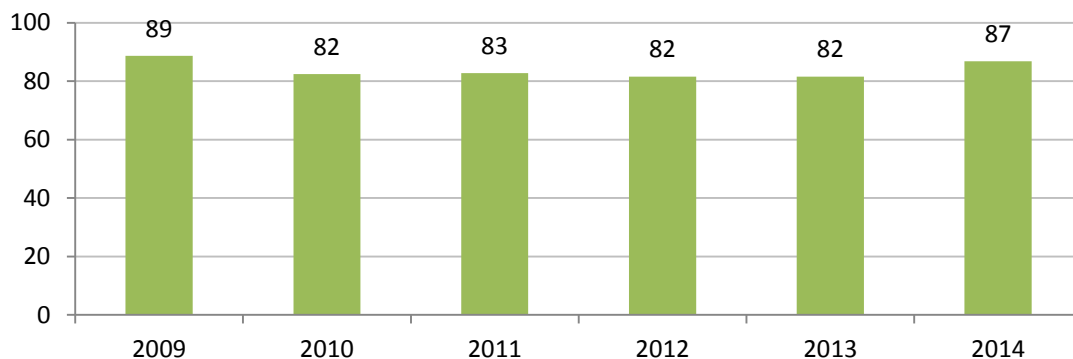
Na terenie Gminy Kamienica znajdują się: 4 Szkoły Podstawowe, 2 Zespoły Szkoły Podstawowej i Gimnazjum, 1 Gimnazjum, 1 Zespół Szkoły i Przedszkola, 1 Przedszkole Samorządowe oraz 1 Punkt Przedszkolny³.

Kolejnym analizowanym wskaźnikiem jest liczba uczniów szkół podstawowych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców Gminy Kamienica. Od 2009 roku można było zaobserwować spadek liczby uczniów w szkołach podstawowych, natomiast w roku 2014 wartość ta wzrosła

³ Strona Internetowa Urzędu Gminy Kamienica, kamienica.net.pl.

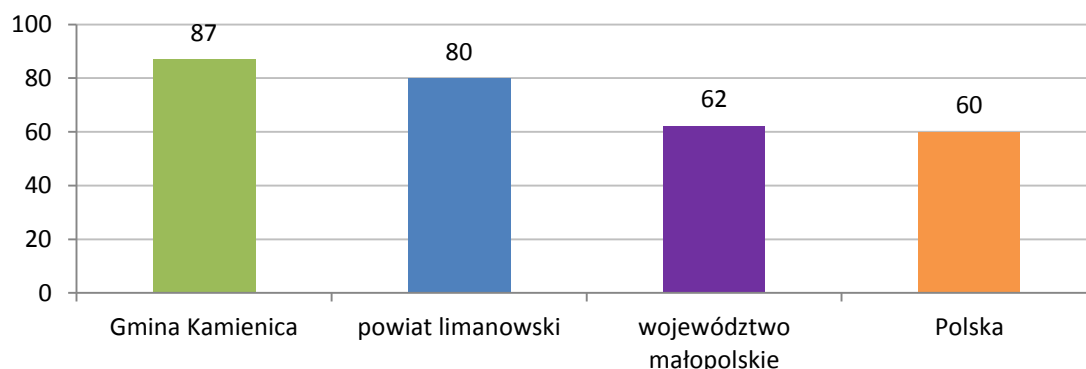
w stosunku do roku 2013 i wynosiła 87 uczniów na 1 000 mieszkańców (wykres 13). Gmina Kamienica pod względem liczby uczniów w szkołach podstawowych wypada bardzo dobrze na tle średniej dla powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski (wykres 14).

Wykres 13 Liczba uczniów w szkołach podstawowych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w Gminie Kamienica w latach 2009–2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 14 Liczba uczniów w szkołach podstawowych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w 2014 roku – porównanie średniej Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

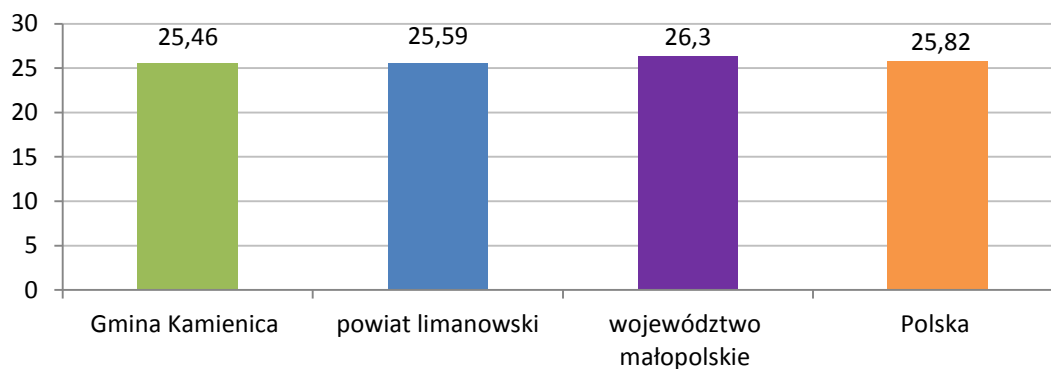
Jakość szkolnictwa w gminie obrazują średnie wyniki sprawdzianów w klasie 6 szkoły podstawowej, sprawdzających wiedzę i umiejętności uczniów kończących ten etap nauki. W 2014 roku średni wynik uzyskany przez uczniów szkół podstawowych w Gminie Kamienica wynosił 25,46 i przyjmował wyższe wartości niż w roku poprzednim (wykres 15). W 2014 roku średni wynik uzyskany ze sprawdzianu na koniec szkoły podstawowej był niewiele niższy od średnich dla powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski (wykres 16).

Wykres 15 Średnie wyniki w punktach uzyskane ze sprawdzianu po 6 klasie szkoły podstawowej w Gminie Kamienica w latach 2010–2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, cke.edu.pl oraz Okręgowej Komisji Edukacyjnej w Krakowie, oke.krakow.pl

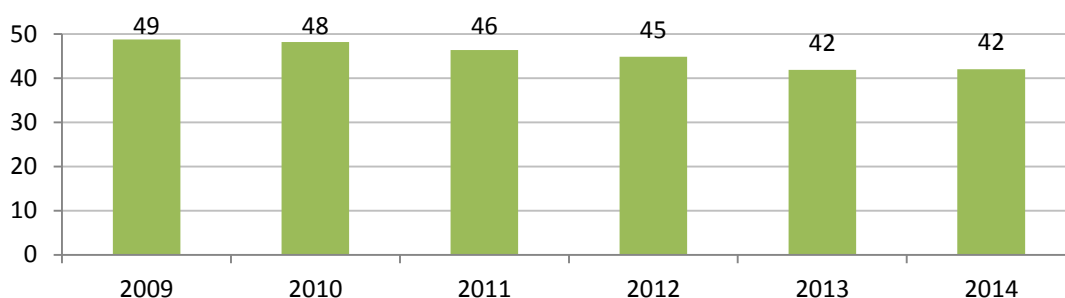
Wykres 16 Średnie wyniki w punktach uzyskane ze sprawdzianu po 6 klasie szkoły podstawowej w 2014 roku – porównanie średniej dla Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, cke.edu.pl oraz Okręgowej Komisji Edukacyjnej w Krakowie, oke.krakow.pl

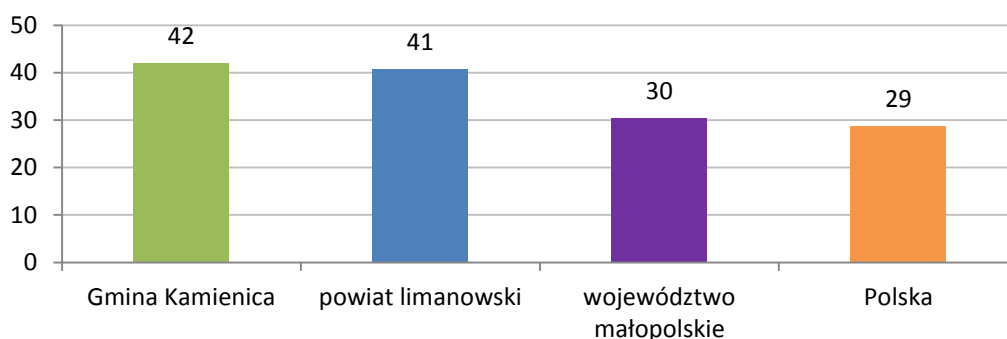
Analizując wskaźnik odnoszący się do liczby uczniów szkół gimnazjalnych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w Gminie Kamienica, można zauważyć znaczny spadek. W 2009 roku liczba uczniów w szkołach gimnazjalnych na 1 000 mieszkańców Gminy Kamienica wynosiła 49, natomiast w roku 2014 spadła do 42 (wykres 17). Mimo zmniejszającej się liczby uczniów, Gmina Kamienica nadal prezentuje się korzystnie w porównaniu ze średnią powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski (wykres 18).

Wykres 17 Liczba uczniów w szkołach gimnazjalnych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w Gminie Kamienica w latach 2009–2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 18 Liczba uczniów w szkołach gimnazjalnych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w 2014 roku – porównanie średniej dla Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

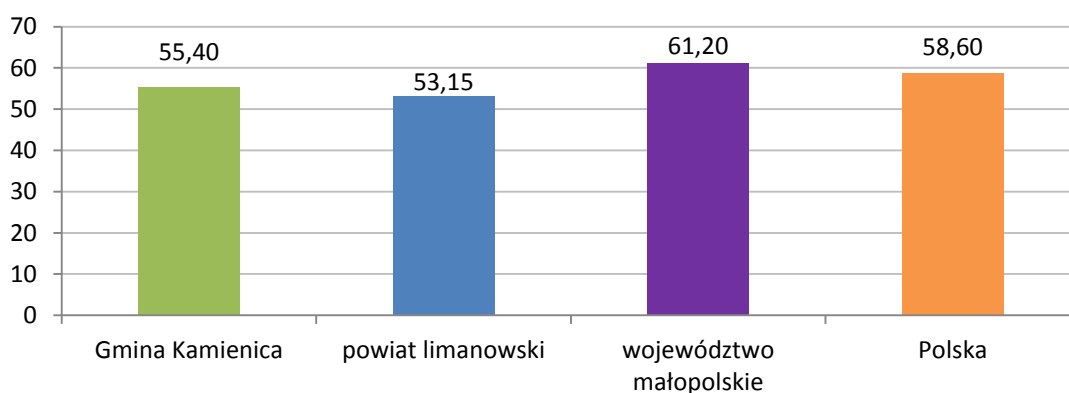
Kolejnym wskaźnikiem opisującym poziom nauczania w Gminie Kamienica jest średni wynik % uzyskany ze wszystkich egzaminów gimnazjalnych. Średnie procentowe wyniki uzyskane przez uczniów w 2014 roku zostały przedstawione w tabeli 3. Z powodu wprowadzonych zmian w egzaminach gimnazjalnych możliwe jest porównanie między sobą jedynie osiągnięć uczniów w latach 2010–2011 oraz 2012–2013. Wykres 19 przedstawia średnią procentową uzyskaną przez uczniów ze wszystkich egzaminów w 2014 roku w Gminie Kamienica w porównaniu ze średnim wynikiem dla powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski. Zauważyć można, iż wyniki kończące ten etap kształcenia uczniów gimnazjów z terenu Gminy Kamienica są wyższe od wyników dla powiatu limanowskiego, ale jednocześnie niższe niż średnia województwa małopolskiego oraz Polski.

Tabela 3 Średnie wyniki % uzyskane ze wszystkich egzaminów gimnazjalnych w Polsce, województwie małopolskim, powiecie limanowskim i Gminie Kamienica w latach 2010–2014

Jednostka terytorialna	Średnie wyniki % ze wszystkich egzaminów gimnazjalnych w danym roku				
	2010	2011	2012	2013	2014
Polska	56,08	51,40	57,20	58,00	58,60
województwo małopolskie	56,76	51,61	58,25	58,33	61,20
powiat limanowski	54,06	54,22	53,55	53,63	53,15
Gmina Kamienica	51,27	50,37	53,10	51,11	55,40

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, cke.edu.pl oraz Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie, oke.krakow.pl

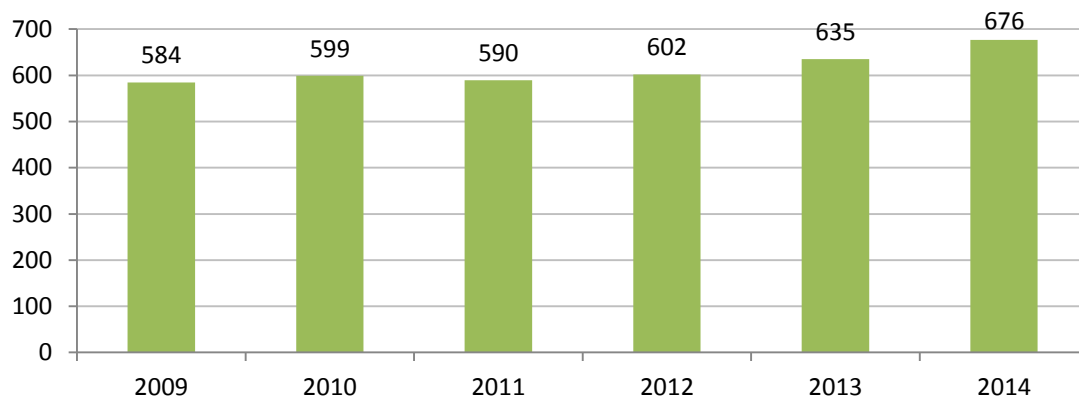
Wykres 19 Średnie wyniki % uzyskane ze wszystkich egzaminów gimnazjalnych w 2014 roku – porównanie średniej Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, cke.edu.pl oraz Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie, oke.krakow.pl

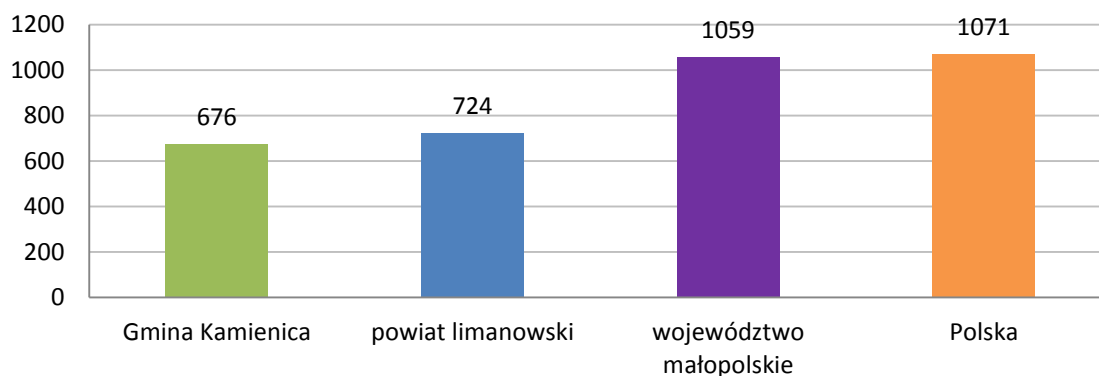
Sytuację gospodarczą na terenie gminy odzwierciedla wskaźnik liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności, wskaźnik jednostek nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON na 10 tys. ludności oraz wskaźnik liczby podmiotów na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym. W latach 2009–2014 liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności stale wzrastała – w 2014 roku osiągnęła wartość 676 podmiotów. Wynik ten był wyższy o 92 podmioty w stosunku do roku 2009 (wykres 20), jednak był zdecydowanie niższy od średniej dla powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski (wykres 21).

Wykres 20 Podmioty wpisane do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. ludności w Gminie Kamienica w latach 2009–2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

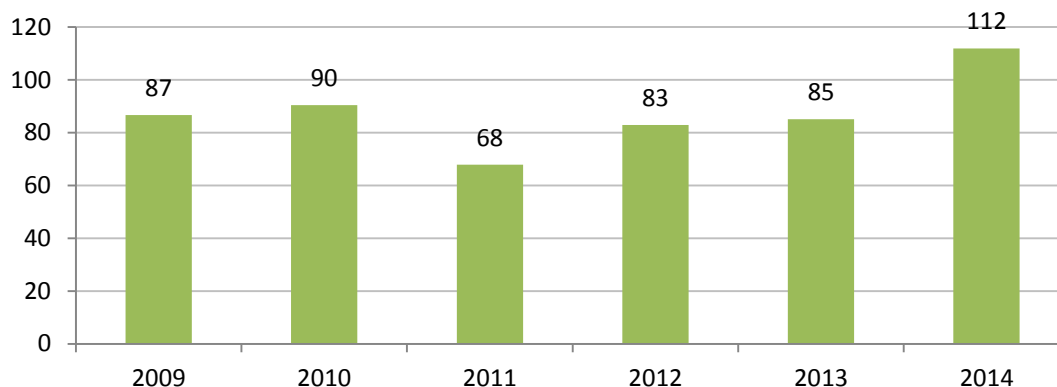
Wykres 21 Podmioty wpisane do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. ludności w 2014 roku – porównanie średniej Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS42,73

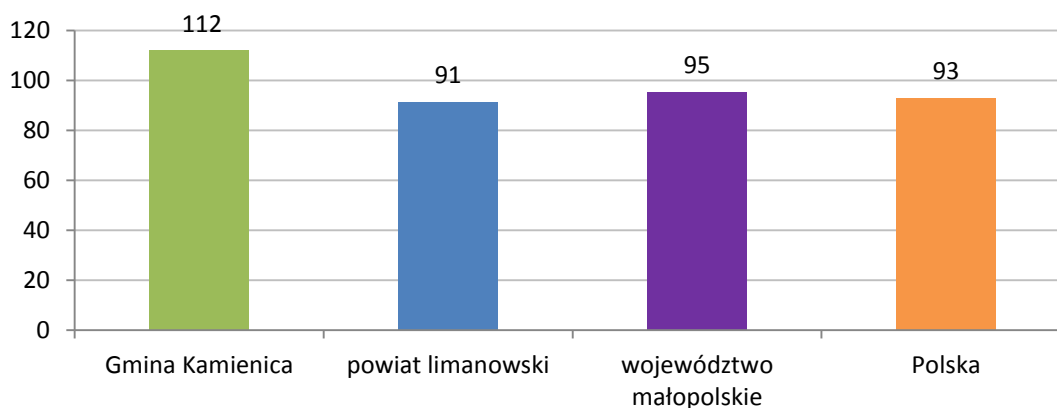
Liczba jednostek nowo zarejestrowanych podlegała wahaniom w latach 2009–2014, jednak w 2014 roku osiągnęła wartość najwyższą – 112 nowo zakładanych przedsiębiorstw w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców (wykres 22). Porównanie wskaźnika Gminy Kamienica ze średnią dla jednostek wyższego rzędu w 2014 roku wypada bardzo korzystnie (wykres 23).

Wykres 22 Jednostki nowo rejestrowane w rejestrze REGON w przeliczeniu na 10 tys. ludności w Gminie Kamienica w latach 2009–2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

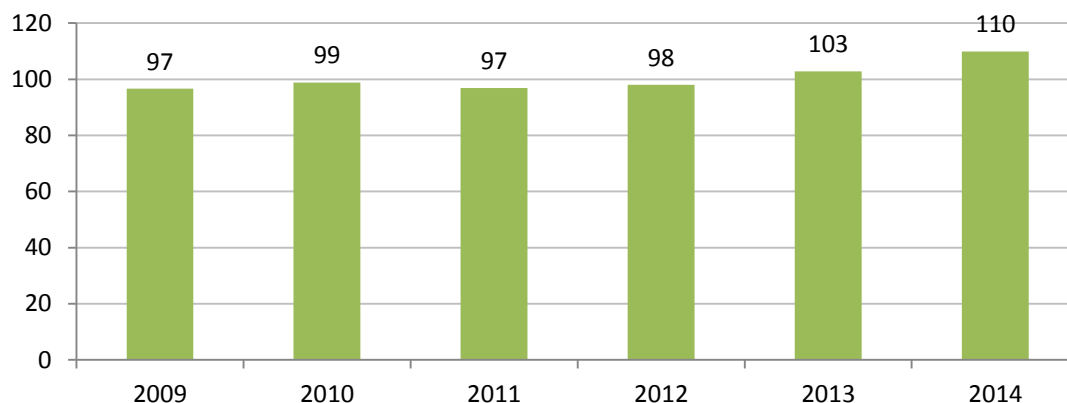
Wykres 23 Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w 2014 roku – porównanie średniej Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

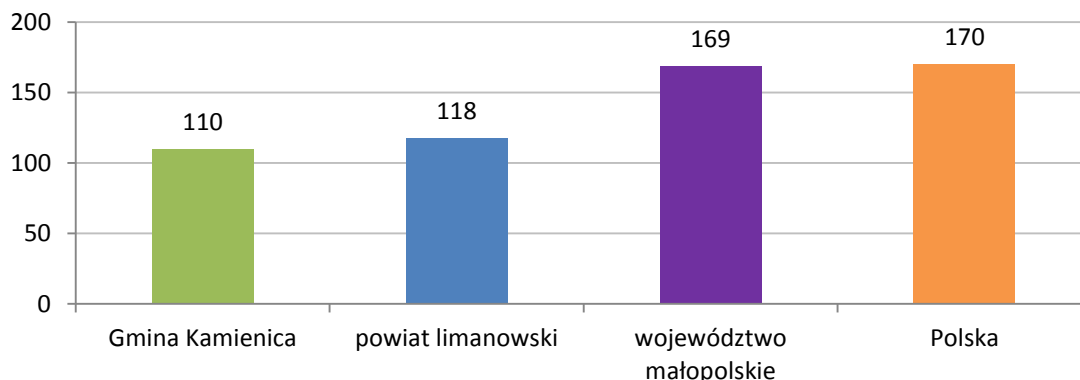
Wskaźnik ilości podmiotów gospodarki narodowej na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym między 2009 a 2014 rokiem wzrastał (wykres 24). W 2014 roku jego wartość wynosiła 110, jednak był to nadal zdecydowanie niższy wynik niż średnia dla powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski (wykres 25).

Wykres 24 Podmioty gospodarki narodowej na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w Gminie Kamienica w latach 2009–2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 25 Podmioty gospodarki narodowej na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2014 roku – porównanie średniej dla Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski

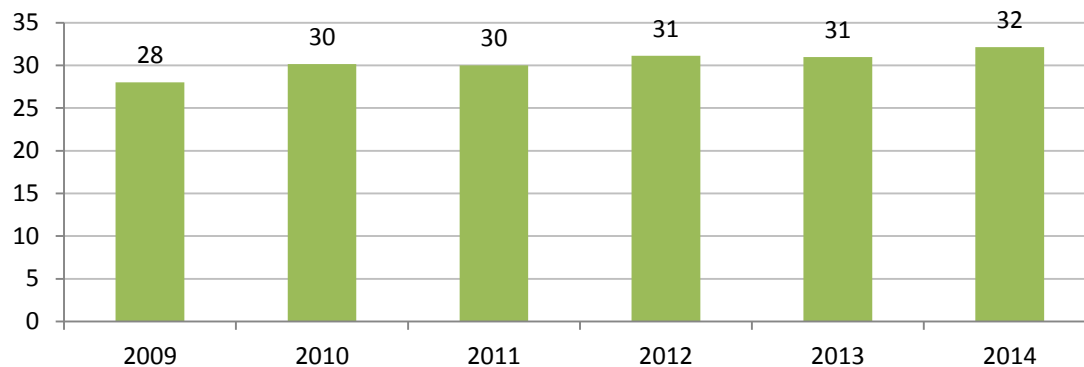
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Liczba podmiotów gospodarki narodowej ogółem w Gminie Kamienica w 2014 roku wynosiła 526, w tym odnotowano 506 podmiotów sektora prywatnego. Wśród wszystkich podmiotów najczęściej zarejestrowanych było w sektorze budownictwa (46%), handlu hurtowego i detalicznego (14%) i przetwórstwa przemysłowego (5%), a 35% w pozostałych branżach.

Organizacje pozarządowe są jedną z form aktywności lokalnej oraz przejawem społeczeństwa obywatelskiego. Mają istotne znaczenie w umacnianiu więzi społecznych i władz lokalnych oraz dają możliwość rozwoju społecznego obszaru. Na terenie Gminy Kamienica w 2014 roku zarejestrowanych było 25 fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych. Skupiają one wokół siebie ludzi, którzy mają wspólne pasje, zainteresowania, a także interesują się tym co dzieje się w ich otoczeniu oraz aktywnie działają w wielu dziedzinach. Według danych GUS liczba działających fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 10 tys.

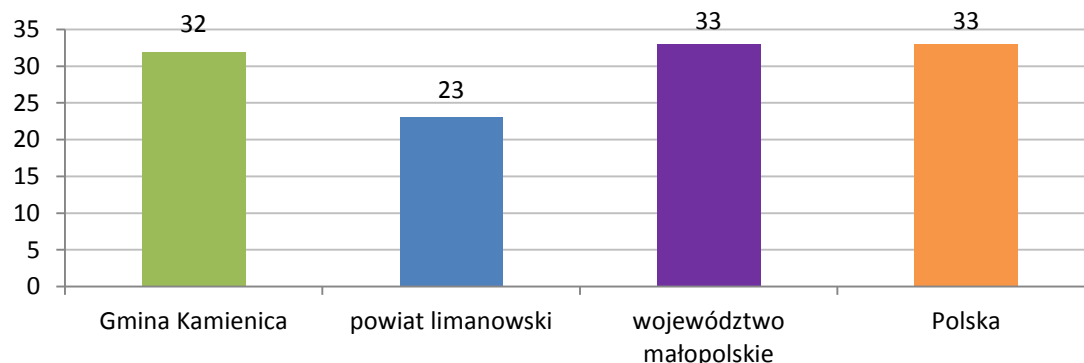
mieszkańców w 2014 roku wyniosła w Gminie Kamienica 32. Na przestrzeni lat 2009–2014 wartość ta wzrosła o 4 podmioty (wykres 26) i była wyższa od wartości dla powiatu limanowskiego, natomiast przyjmowała niższe wartości niż w województwie małopolskim i Polsce (wykres 27).

Wykres 26 Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w Gminie Kamienica w latach 2009–2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

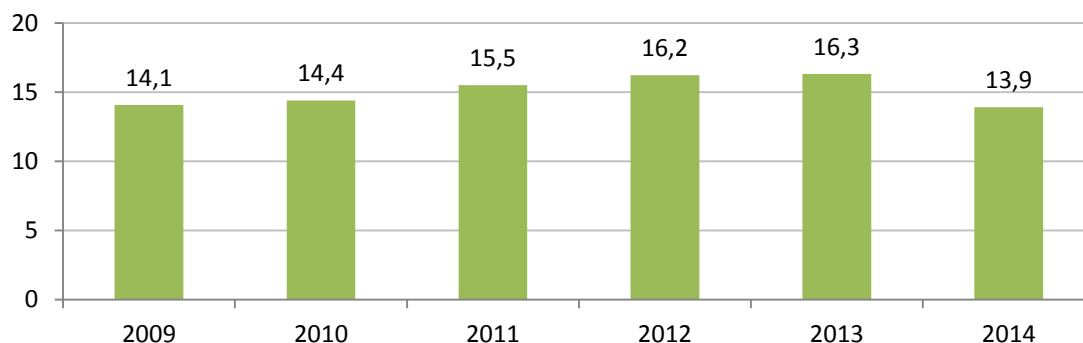
Wykres 27 Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w 2014 roku – porównanie średniej Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

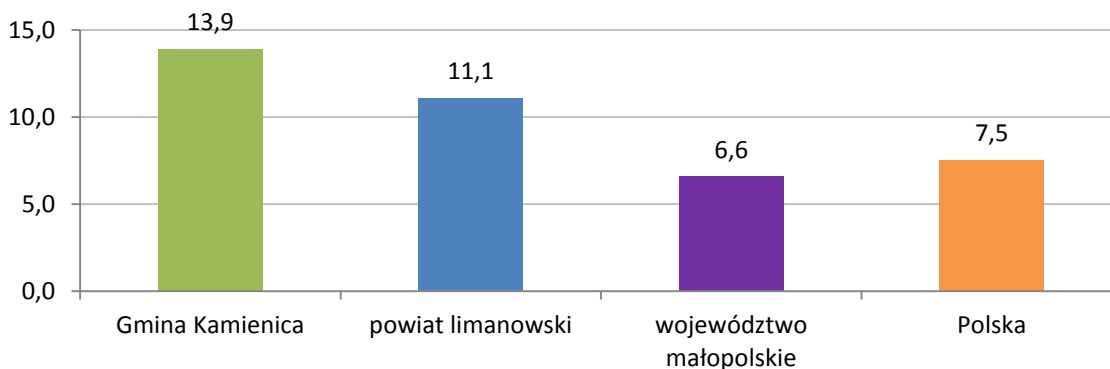
Sytuację na rynku pracy odzwierciedla udział % bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. W latach 2009–2013 wartość wskaźnika dla Gminy Kamienica cały czas wzrastała (najwyższa w 2013 roku – 16,3%). Udział osób bezrobotnych zarejestrowanych wśród osób w wieku produkcyjnym znacząco spadł w 2014 roku – wyniósł 13,9% (wykres 28). Mimo tendencji spadkowej, wartość ta nadal była znacząco wyższa od średnich dla powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski (wykres 29).

Wykres 28 Udział % bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Kamienica w latach 2009–2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 29 Udział % bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2014 roku – porównanie średniej Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Sytuacja gospodarcza na danym obszarze zależy od wielu czynników określających atrakcyjność inwestycyjną. Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową określił atrakcyjność inwestycyjną w następujący sposób: „Atrakcyjność inwestycyjna jest rozumiana jako zdolność skłonienia do inwestycji poprzez oferowanie kombinacji korzyści lokalizacji możliwych do osiągnięcia w trakcie prowadzenia działalności gospodarczej. Obszary oferujące optymalną kombinację czynników lokalizacji stwarzają zarazem najlepsze warunki dla funkcjonowania przedsiębiorstw, czym przyciągają inwestorów”⁴. Tabela 4 przedstawia atrakcyjność inwestycyjną województwa małopolskiego w 2015 roku. Porównując czynniki atrakcyjności wszystkich województw – województwo małopolskie uplasowało się ostatecznie na dość wysokiej 4. pozycji w skali kraju. Największymi atutami województwa jest infrastruktura społeczna oraz zasoby i koszty pracy, najsłabiej jednak oceniono dostępność transportową oraz bezpieczeństwo powszechne regionu. Województwo małopolskie jest atrakcyjnym miejscem dla inwestorów.

⁴ Atrakcyjność inwestycyjna województw i podregionów Polski 2015, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Gdańsk 2015, s. 7.

Tabela 4 Atrakcyjność inwestycyjna województwa małopolskiego w 2015 roku

Czynniki atrakcyjności inwestycyjnej	Lokata na 16 województw w Polsce
Dostępność transportowa	10
Zasoby i koszty pracy	2
Rynek zbytu	4
Infrastruktura gospodarcza	4
Infrastruktura społeczna	1
Bezpieczeństwo powszechne	9
Aktywność województwa wobec inwestorów	8
Atrakcyjność inwestycyjna województwa	4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Atrakcyjność inwestycyjna województw i podregionów Polski 2015, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Gdańsk 2015

Ocenię zostały poddane także pod względem atrakcyjności inwestycyjnej wszystkie podregiony. Gmina Kamienica położona jest w podregionie nowosądeckim, podregion ten znalazł się wśród podregionów o najniższej atrakcyjności do prowadzenia działalności przemysłowej, przeciętnej atrakcyjności do prowadzenia działalności usługowej oraz działalności zaawansowanej technologicznie (tabela 5).

Tabela 5 Atrakcyjność inwestycyjna podregionu nowosądeckiego w 2015 roku

Atrakcyjność inwestycyjna	Podregion nowosądecki
dla działalności przemysłowej	najniższa
dla działalności usługowej	przeciętna
dla działalności zaawansowanej technologicznie	przeciętna
<i>*Klasy atrakcyjności: najwyższa, wysoka, przeciętna, niska, najniższa.</i>	

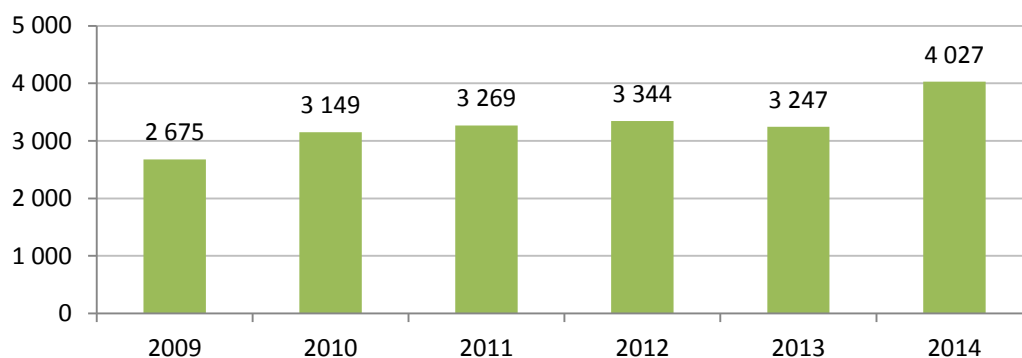
Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Atrakcyjność inwestycyjna województw i podregionów Polski 2015, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Gdańsk 2015

Kolejnym ważnym wskaźnikiem określającym sytuację ekonomiczną w gminie jest przeciętne miesięczne wynagrodzenie w stosunku do średniej krajowej. Dane odnośnie wynagrodzeń określone są w statystykach na poziomie powiatu, zatem nie można jednoznacznie określić poziomu dochodów mieszkańców gminy, jednak sytuacja jaka ma miejsce w powiecie limanowskim w pełni obrazuje również możliwości finansowe wszystkich poszczególnych gmin, które leżą administracyjnie w jego granicach.

Przeciętne wynagrodzenie brutto w 2014 r. w powiecie limanowskim wyniosło 3 115,85 zł. Był to wynik dalece odbiegający od przeciętnego wynagrodzenia w kraju (4 003,99 zł) oraz w województwie małopolskim (3 700,06 zł).

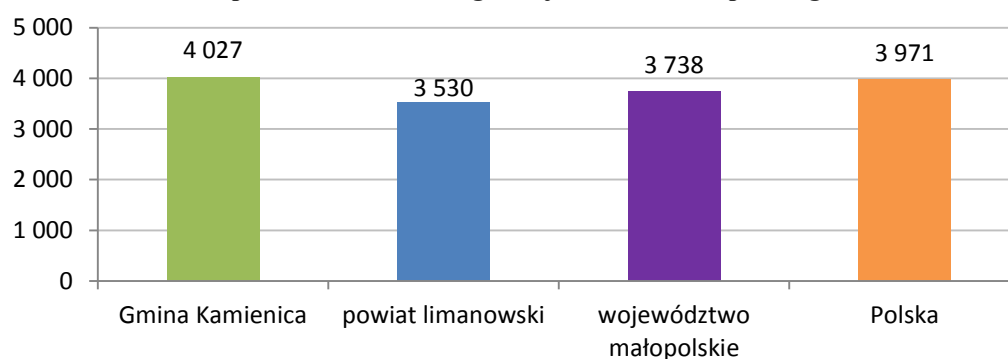
Sytuację finansową gminy obrazują wskaźniki dochodów i wydatków w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Dochody budżetu ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Kamienica w latach 2009–2014 ulegały wahaniom. W 2014 roku nastąpił wzrost dochodów o 780 zł w przeliczeniu na jednego mieszkańca w stosunku do roku 2013 (wykres 30). Uzyskany dochód był wyższy od średnich powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski (wykres 31).

Wykres 30 Dochody budżetu w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł) w Gminie Kamienica w latach 2009–2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

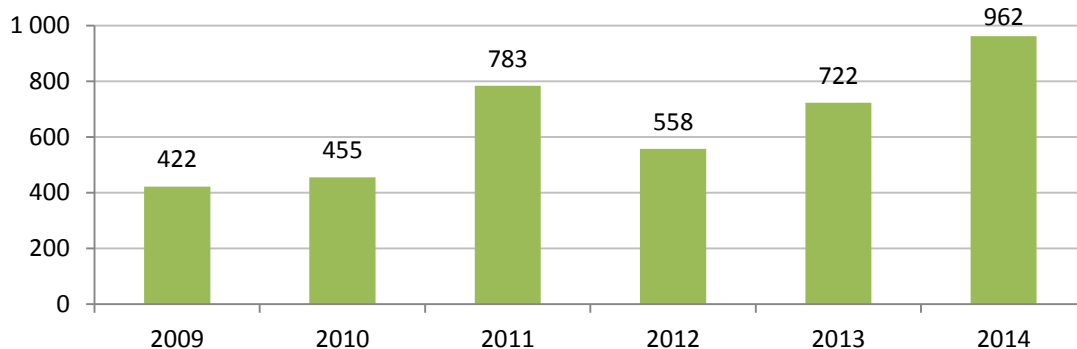
Wykres 31 Dochody budżetu w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł) w 2014 roku – porównanie średniej Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

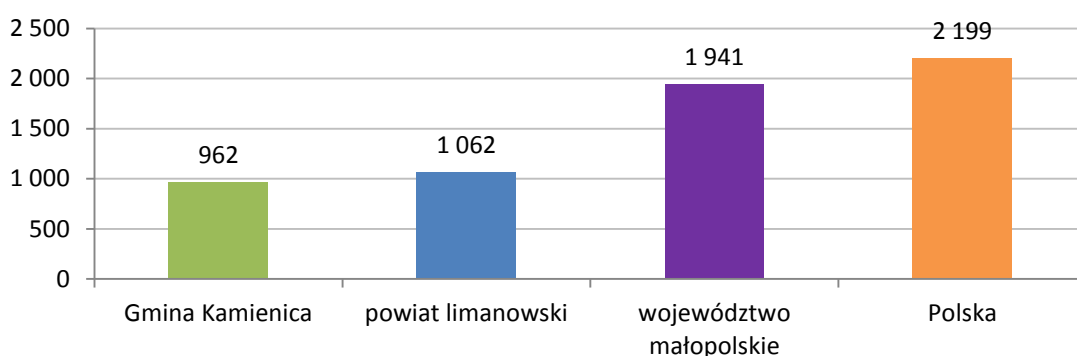
Dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Kamienica w okresie 2009–2014 ulegały wahaniom. W ostatnim badanym roku wyniosły 962 zł i były ponad dwukrotnie wyższe niż w roku 2009 (wykres 32). Mimo wzrastającej wartości wskaźnika, w 2014 roku przyjmował on niższe wartości niż w powiecie limanowskim i ponad dwukrotnie niższe niż w województwie małopolskim i Polsce (wykres 33).

Wykres 32 Dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł) w Gminie Kamienica w latach 2009–2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

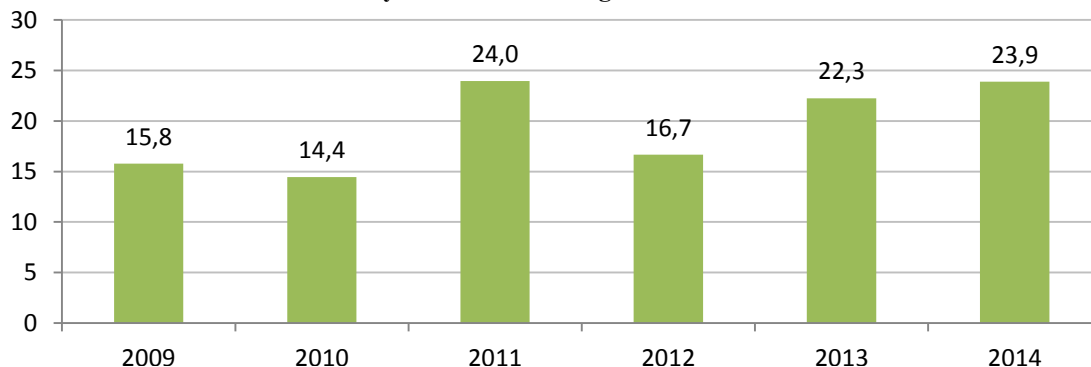
Wykres 33 Dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł) w 2014 roku – porównanie średniej Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

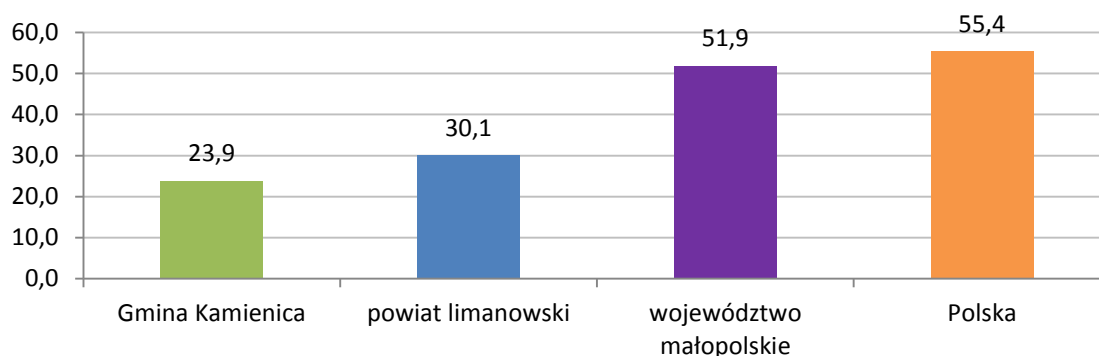
Na podstawie dochodów ogólnych, a także dochodów własnych, można określić sprawność finansową danej jednostki. Obrazuje ją procentowy wskaźnik dochodów własnych w dochodach ogółem. Wykres 34 przedstawia wzrost możliwości finansowych Gminy Kamienica w stosunku do 2009 roku. Udział dochodów własnych wynosił wówczas 15,8%, natomiast w 2014 roku zwiększył się do 23,9%. Wynik ten jest jednak bardzo słaby w porównaniu z wartościami osiągniętymi w powiecie limanowskim, województwie małopolskim oraz Polsce (wykres 35).

Wykres 34 Udział % dochodów własnych w dochodach ogółem w Gminie Kamienica w latach 2009–2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

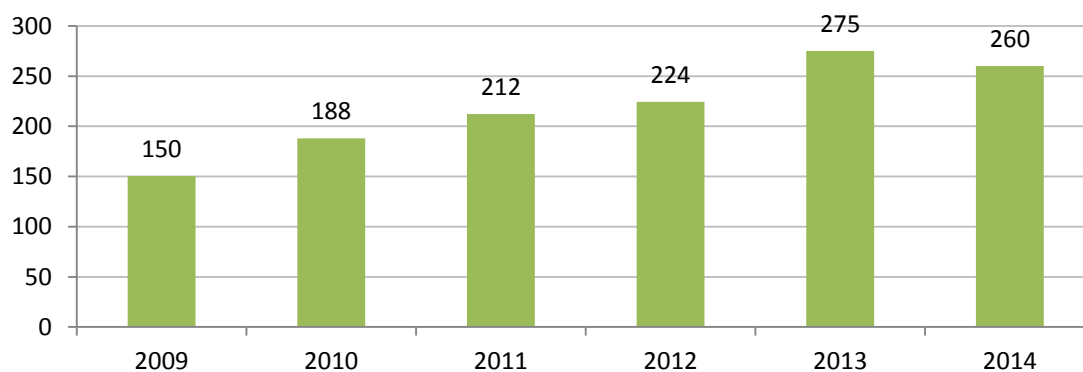
Wykres 35 Udział % dochodów własnych w dochodach ogółem w 2014 roku – porównanie średniej Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

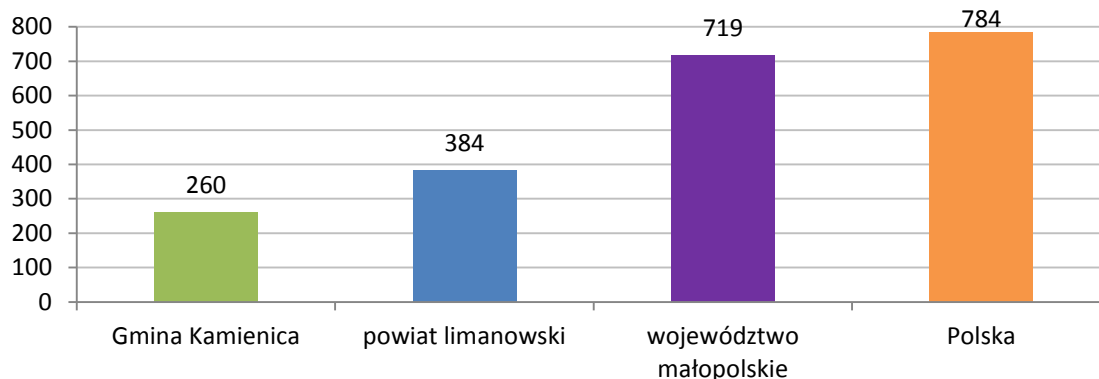
Na dochody własne budżetu gminy składa się m.in. udział w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa w postaci wpływów z podatku dochodowego od osób fizycznych zamieszkałych na terenie gminy oraz od osób prawnych mających siedzibę na jej terenie w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Na wykresie 36 można zauważyć, iż wpływy z podatków od osób fizycznych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Kamienica w analizowanych latach rosły, w 2014 roku wynosiły 260 zł. W porównaniu z jednostkami wyższego rzędu prezentowały się jednak bardzo niekorzystnie (wykres 37).

Wykres 36 Udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa – podatek dochodowy od osób fizycznych w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł) w Gminie Kamienica w latach 2009–2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

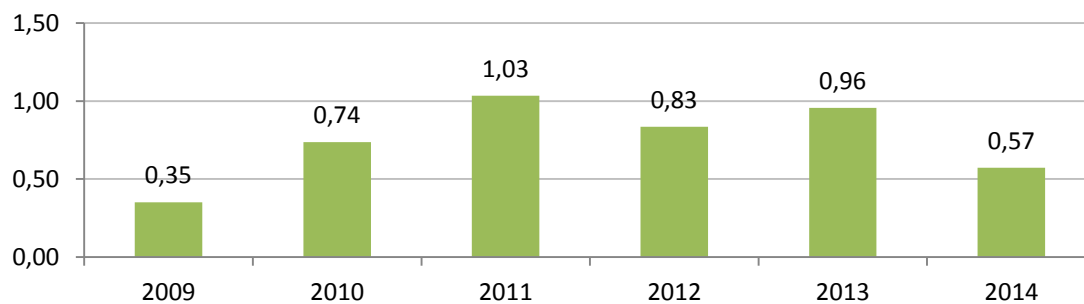
Wykres 37 Udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa – podatek dochodowy od osób fizycznych w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł) w 2014 roku – porównanie średniej Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

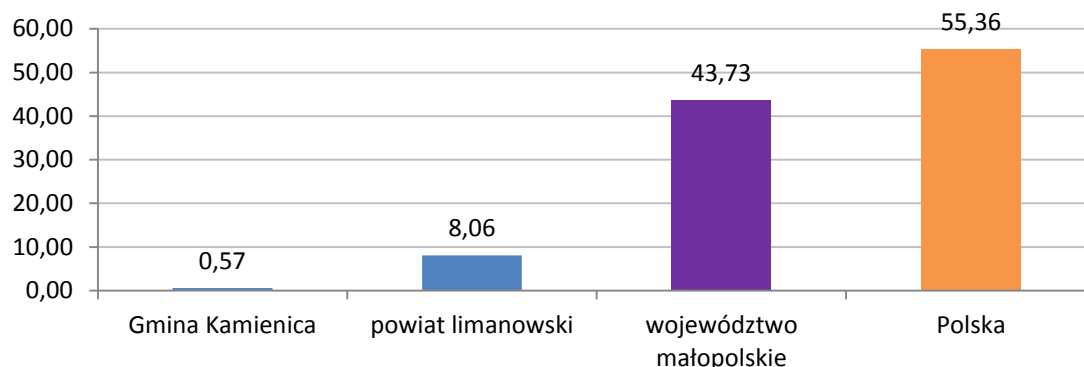
Biorąc pod uwagę wpływy z podatku od osób prawnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2014 roku Gmina Kamienica wypadła bardzo niekorzystnie. Zauważyć można minimalne wahania, jednak wskaźnik w okresie 2009–2014 utrzymywał się na bardzo niskim poziomie (wykres 38). W 2014 roku gmina uzyskała z tego tytułu 0,57 zł w przeliczeniu na 1 mieszkańca – był to wynik bardzo niekorzystny w porównaniu z wartością wyliczoną dla powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski (wykres 39).

Wykres 38 Udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa – podatek dochodowy od osób prawnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł) w Gminie Kamienica w latach 2009–2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

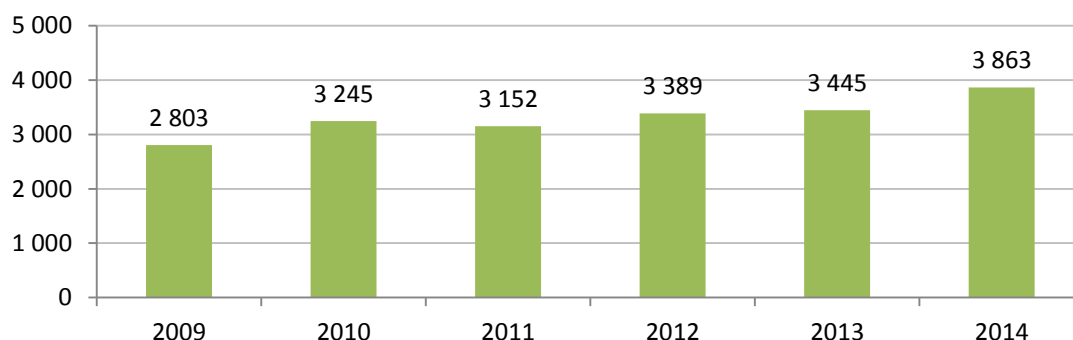
Wykres 39 Udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa – podatek dochodowy od osób prawnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł) w 2014 roku – porównanie średniej Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

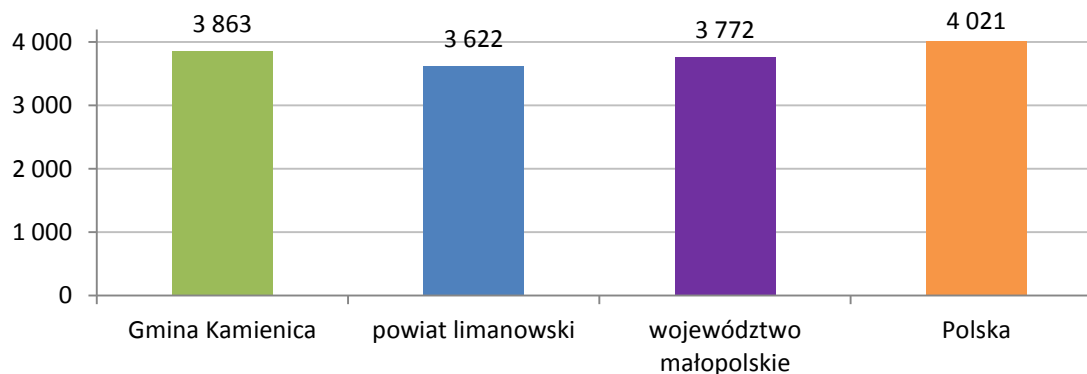
Wydatki ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca ulegały wahaniom, a w roku 2014 osiągnęły wartość najwyższą – 3 863 zł, wzrosły o 1 060 zł w przeliczeniu na 1 osobę w stosunku do 2009 roku (wykres 40). Wydatkowana kwota była wyższa niż średnia dla powiatu limanowskiego i województwa małopolskiego, natomiast niższa niż średnia dla Polski (wykres 41).

Wykres 40 Wydatki ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł) w Gminie Kamienica w latach 2009–2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

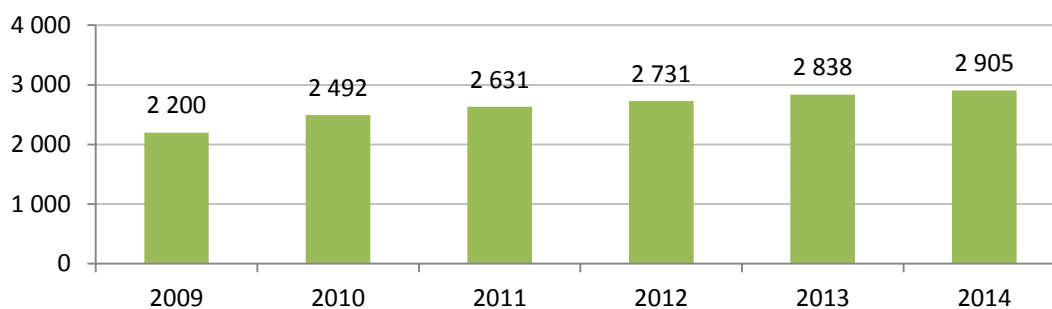
Wykres 41 Wydatki ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł) w 2014 roku – porównanie średniej Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

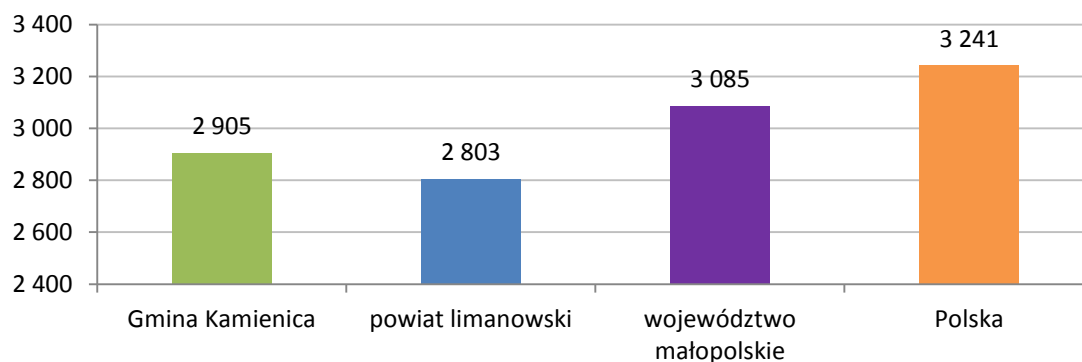
Wydatki bieżące w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Kamienica ulegały wahaniom. Najwyższą wartość osiągnęły w 2014 roku – 2 905 zł, wzrosły w stosunku do 2009 roku o 705 zł w przeliczeniu na 1 mieszkańca (wykres 42). Osiągnięta wartość była wyższa od średniej dla powiatu limanowskiego, natomiast znacznie niższa niż średnia dla województwa małopolskiego oraz Polski (wykres 43).

Wykres 42 Wydatki bieżące w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł) w Gminie Kamienica w latach 2009–2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 43 Wydatki bieżące w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł) w 2014 roku – porównanie średniej Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

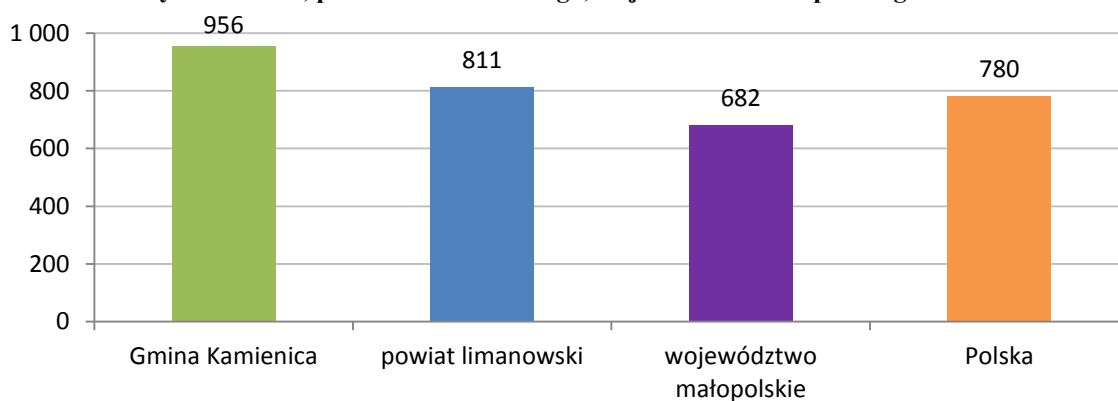
Ostatnią analizowaną kategorią wydatków są wydatki majątkowe w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Suma wydatków w Gminie Kamienica ulegała znacznym wahaniom, najwyższą wartość osiągnęła w 2014 roku – 956 zł, wzrosła w stosunku do 2009 roku o 364 zł w przeliczeniu na 1 mieszkańca (wykres 44). Kwota ta była wyższa w porównaniu ze średnią obliczoną dla powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski (wykres 45).

Wykres 44 Wydatki majątkowe w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł) w Gminie Kamienica w latach 2009–2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 45 Wydatki majątkowe w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł) w 2014 roku – porównanie średniej Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

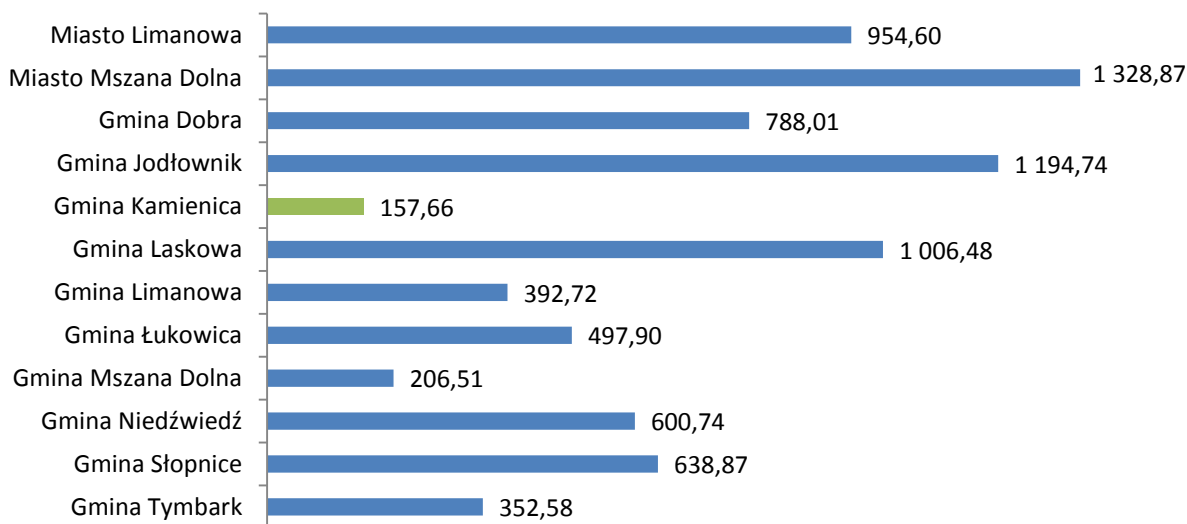
Wskaźnikiem, na który warto również zwrócić uwagę, jest wielkość pozyskanych funduszy unijnych oraz wartość dofinansowania z UE przypadająca na 1 mieszkańca – obrazuje on aktywność samorządu. W tabeli 6 zostały przedstawione dane dla wszystkich gmin powiatu limanowskiego odnośnie liczby projektów, wartości dofinansowania oraz wartości dofinansowania w przeliczeniu na 1 mieszkańca z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego (RPO WM) na lata 2007–2013. Gmina Kamienica zrealizowała 5 projektów, a wartość dofinansowania w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła 157,66 zł. Wynik ten był najniższy ze wszystkich gmin leżących administracyjnie w powiecie limanowskim, co oznacza że Gmina Kamienica pozyskała bardzo małą liczbę funduszy w przeliczeniu na 1 mieszkańca (wykres 46).

Tabela 6 Wartość dofinansowania z RPO WM 2007–2013 w gminach powiatu limanowskiego

Gmina	Liczba projektów	Wartość dofinansowania z UE [zł]	Wartość dofinansowania z UE w przeliczeniu na 1 osobę [zł]
Miasto Limanowa	4	14 393 434,10	954,60
Miasto Mszana Dolna	4	10 484 769,53	1 328,87
Gmina Dobra	6	7 765 833,16	788,01
Gmina Jodłownik	7	10 076 433,15	1 194,74
Gmina Kamienica	5	1 225 934,29	157,66
Gmina Laskowa	6	8 010 558,52	1 006,48
Gmina Limanowa	6	9 684 797,12	392,72
Gmina Łukowica	5	4 887 933,02	497,90
Gmina Mszana Dolna	6	3 585 900,17	206,51
Gmina Niedźwiedź	7	4 340 353,13	600,74
Gmina Słopnice	7	4 161 584,51	638,87
Gmina Tymbark	4	2 291 777,85	352,58

Źródło: Serwis Mapa dotacji UE Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, mapadotacji.gov.pl (inf. z 16.02.2016 r.)

Wykres 46 Wartość dofinansowania z RPO WM 2007–2013 w przeliczeniu na 1 osobę (w zł) w gminach powiatu limanowskiego

Źródło: Serwis Mapa dotacji UE Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, mapadotacji.gov.pl (inf. z 16.02.2016 r.)

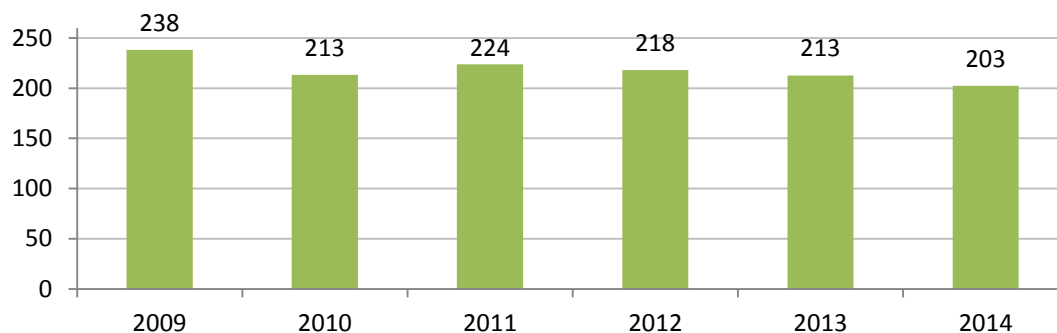
Pomoc społeczna polega na działaniu zmierzającym do zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin. Obowiązek wykonywania zadań pomocy społecznej z mocy ustawy spoczywa na gminie oraz na administracji rządowej. Z tego obowiązku wynika podział na zadania zlecone finansowane z budżetu centralnego i zadania własne, na które środki pochodzą z budżetu

gminy. Bezpośrednio realizacją zobowiązań wobec ludności zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamienicy.

Na terenie gminy funkcjonują dwa niepubliczne zakłady podstawowej opieki zdrowotnej. Zakład opieki zdrowotnej w Szczawie funkcjonuje w budynku Ośrodka Zdrowia, wybudowanego przez samorząd gminy przy udziale Społecznego Komitetu. W 2013 roku oddano do użytku nowy budynek Ośrodka Zdrowia w Kamienicy, natomiast stary budynek odnowiono i dostosowano do funkcjonowania poradni rehabilitacyjnej.

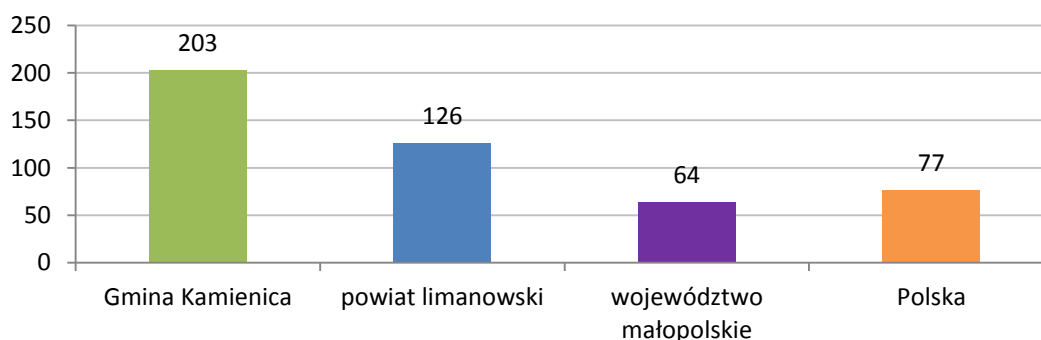
Wskaźnik liczby osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej w 2014 roku wyniósł 203 (wykres 47). Wartość ta była zdecydowanie wyższa od średniej dla powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski (wykres 48).

Wykres 47 Osoby w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w Gminie Kamienica w latach 2009–2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

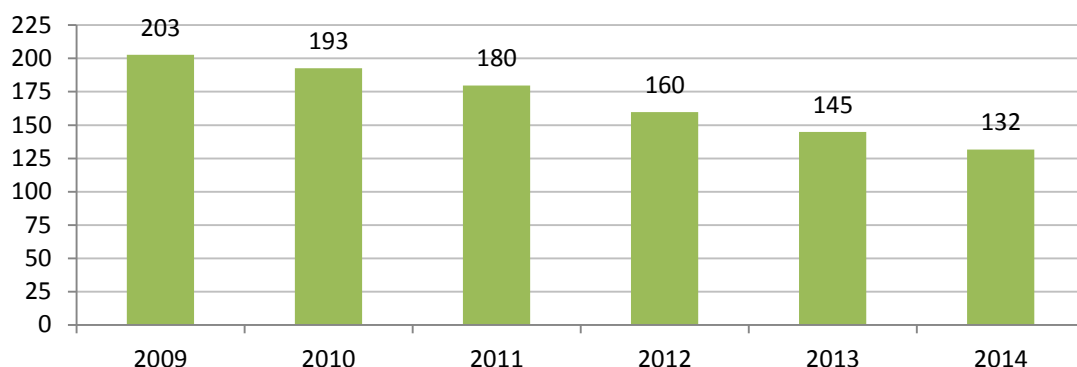
Wykres 48 Osoby w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w 2014 roku – porównanie średniej Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

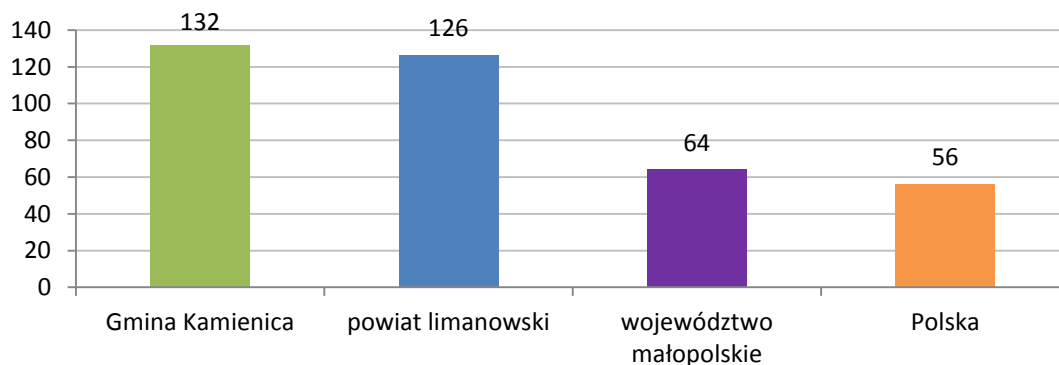
Kolejnym wskaźnikiem obrazującym sytuację w gminie jest wskaźnik ilości dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców. Pomimo tego, iż średnia w Gminie Kamienica spada z roku na rok (wykres 49) to jest ona w dalszym ciągu wyższa od średniej dla powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski (wykres 50).

Wykres 49 Liczba dzieci, na które rodzice otrzymywali zasiłek rodzinny w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w Gminie Kamienica w latach 2009–2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

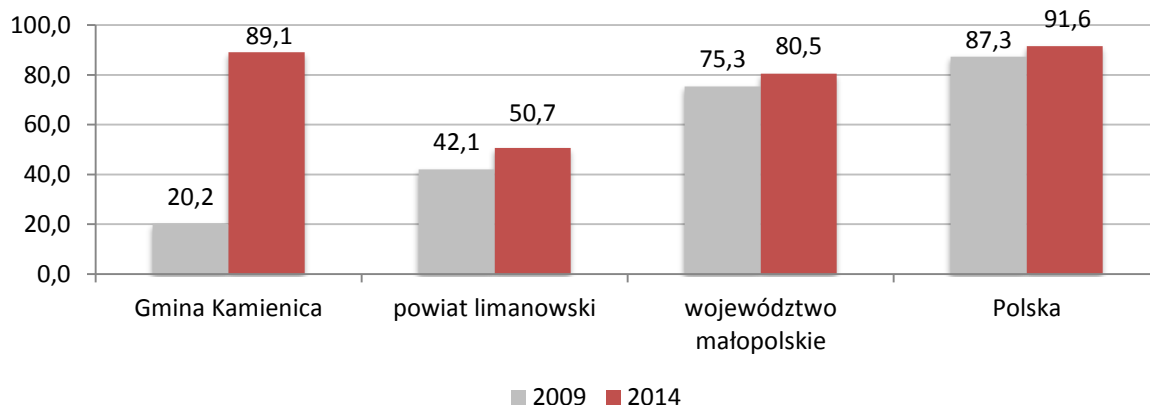
Wykres 50 Liczba dzieci, na które rodzice otrzymywali zasiłek rodzinny w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w 2014 roku – porównanie średniej Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Kolejnym analizowanym aspektem na terenie Gminy Kamienica jest stan infrastruktury technicznej. Na koniec 2014 roku wg danych GUS do sieci wodociągowej było podłączonych 1 518 budynków – korzystało z niej 89,1% mieszkańców. Wartość ta wzrosła ponad czterokrotnie w stosunku do roku 2009 i była wyższa od średniej wartości wyliczonej dla powiatu limanowskiego i województwa małopolskiego oraz nieznacznie niższa od średniej dla kraju (wykres 51).

Wykres 51 Korzystający z wodociągu w % ogółu ludności – porównanie Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego i Polski w roku 2009 i 2014

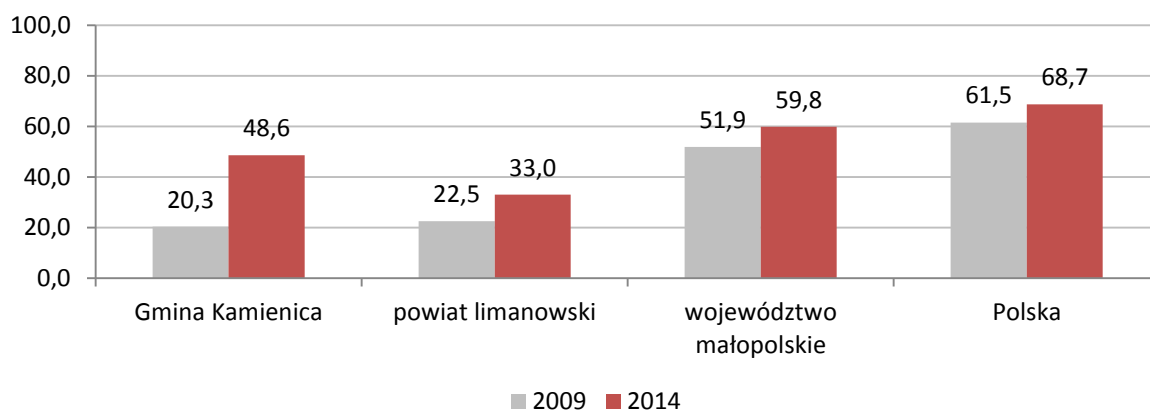

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie Gminy Kamienica znajdują się dwie biologiczne oczyszczalnie ścieków: w Szczawie oraz w Kamienicy. Długość sieci kanalizacyjnej wg danych GUS w 2014 roku wynosiła 68,6 km – 908 przyłączy. Na terenie gminy ścieki również były gromadzone w 110 zbiornikach bezodpływowych.

Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w latach 2009–2014 systematycznie wzrastała. W 2014 roku korzystało z niej 48,6% mieszkańców, podczas gdy w 2009 roku tylko 20,3%. Osiągnięta wartość była wyższa niż średnia dla powiatu limanowskiego, natomiast niższa od średnich dla województwa małopolskiego oraz Polski (wykres 52).

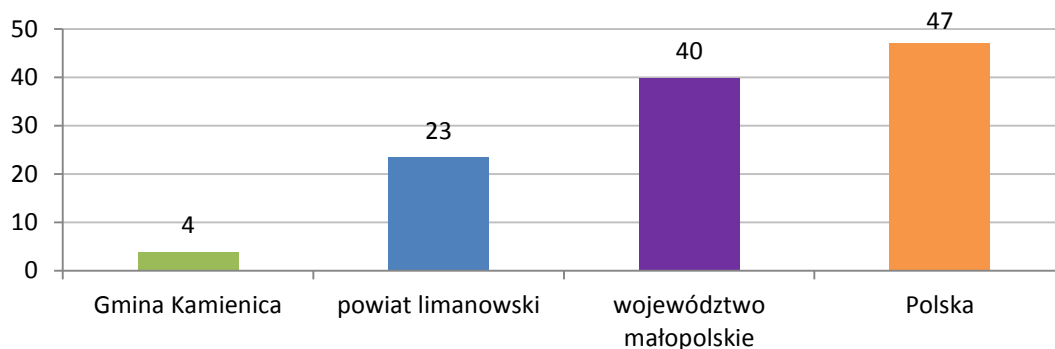
Wykres 52 Korzystający z kanalizacji w % ogółu ludności – porównanie Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego i Polski w roku 2009 i 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Kamienica w 2014 roku w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wyniosła 4 – wskaźnik ten był znacznie niższy od średnich wyliczonych dla jednostek wyższego rzędu (wykres 53).

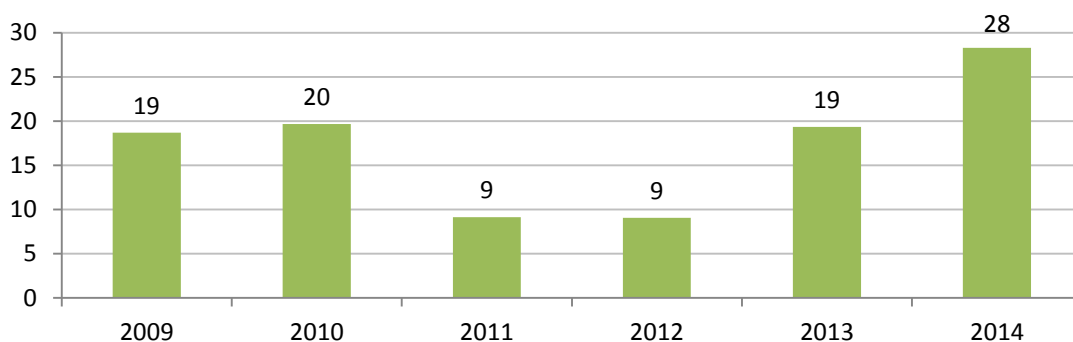
Wykres 53 Liczba oczyszczalni przydomowych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w 2014 roku – porównanie Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

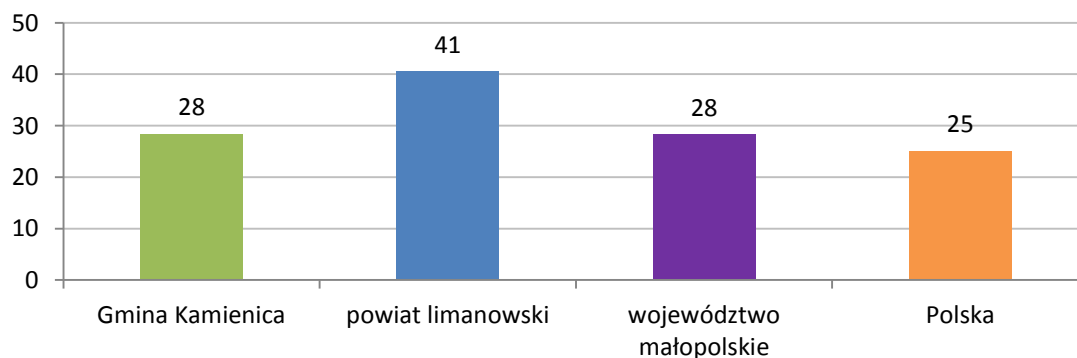
W Gminie Kamienica liczba nowych budynków oddanych do użytkowania na przestrzeni analizowanych lat ulegała wahaniom, jednak najwyższą wartość osiągnęła w 2014 roku – 28 nowo oddanych budynków w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców (wykres 54). Wartość ta była niższa niż średnia dla powiatu limanowskiego, taka sama jak średnia województwa małopolskiego oraz wyższa od średniej dla Polski (wykres 55).

Wykres 54 Budynki nowe oddane do użytkowania w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w Gminie Kamienica w latach 2009–2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 55 Budynki nowe oddane do użytkowania w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w 2014 roku – porównanie Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Podstawowym źródłem zasilania dla Gminy Kamienica jest linia 15kV GPZ (Główny Punkt Zasilania) Łosina–Kamienica. Łączna długość linii średniego napięcia wynosi 58 km i jest wyposażona w przewody AFL o przekroju 70 mm², 35mm² oraz 25 mm². Elektryfikacja gminy przebiegała w latach 1958–1963 – powstało wówczas 13 stacji transformatorowych. W styczniu 2016 roku na terenie gminy znajdowały się 42 stacje⁵.

⁵ Dane uzyskane z Urzędu Gminy Kamienica.

3. Uwarunkowania naturalne, kulturowe i turystyczne

Klimat, gleby, zasoby naturalne

Obszar Gminy Kamienica położony jest w malowniczym regionie dwóch subregionów klimatycznych: Beskidu Wyspowego oraz Gorców, które należą do strefy klimatycznej regionu gór średnich. W obrębie tych subregionów można wyróżnić mezoregiony, czyli obszary ciepłych, południowych zboczy i chłodnych wierzchołków⁶. Wzdłuż doliny rzeki Kamienica, przy której położona jest gmina, występują najmniej korzystne warunki klimatyczne, gdyż wahania temperatur sięgają od -31°C do $+35^{\circ}\text{C}$. Wiosna przychodzi zwykle dość późno, zazwyczaj pod koniec marca. Natomiast zima rozpoczyna się w połowie listopada i obfituje w duże opady śniegu, tworząc zwykle dość grubą pokrywą śnieżną. Gwałtowne topnienie śniegów oraz wzbieranie wód powoduje docierający tutaj również wiatr halny. Najsuchszym miesiącem jest luty (31 mm), natomiast w czerwcu opady osiągają najwyższą średnią wartość (115 mm). Suma średnich opadów w ciągu roku wynosi 756 mm. Średnia temperatura $17,5^{\circ}\text{C}$ sprawia, że miesiąc lipiec jest najcieplejszym miesiącem w roku, zaś styczeń ze średnią temperaturą $-4,7^{\circ}\text{C}$ – najchłodniejszym. Średnia roczna temperatura wynosi $7,3^{\circ}\text{C}$ (tabela 6)⁷. Okres wegetacji roślin jest krótki, wynosi ok. 180 dni, podczas gdy średnia Polski to 200 dni.

Tabela 7 Średnia roczna temperatura i opady w Gminie Kamienica

Wyszczególnienie	Miesiące												Średnia
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	
Opady	35	31	36	54	85	115	109	97	61	46	46	41	63
Temperatura	-4,7	-2,9	2,3	7,9	12,3	15,7	17,5	16,9	13,4	8,9	3,0	-2,3	7,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z platformy internetowej pl.climate-data.org

Na terenie gminy przeważają bardzo słabej jakości gleby, w większości V i VI klasy bonitacyjnej, a więc najmniej urodzajne w Polsce. Największą powierzchnię zajmują gleby bielcowe o niewykształconym profilu, przeważnie umiarkowane wilgotne. W dolinie rzeki zaś zdarzają się mady górskie, brunatne, wylugowane i brunatne kwaśne. Na okolicznych polach i łąkach rosną okazy flory tj.: krokusy, storczyki czy lilia złotogłów. W lasach żyją okazy fauny typowej dla Beskidów, m.in. : sarny, jelenie, dziki, rysie, borsuki i wilki.

Okolo 90% powierzchni gminy pokrywają utwory fliszu karpackiego, które obejmują piaskowce magurskie i podmagurskie, warstwy inoceramowe, margle łąckie oraz pstre łupki. W dolinie rzeki Kamienicy występują osady aluwialne, a ok. 4% powierzchni zbudowane jest

⁶ Okołowicz W., Martyn D., *Regiony klimatyczne*, PPWK, Warszawa 1984.

⁷ Strona internetowa Urzędu Gminy Kamienica, kamienica.net.pl; Platforma internetowa pl.climate-data.org.

z utworów plejstocenijskich występujących na obrzeżu rzeki Kamienicy. Utwory heloceńskie, z których wytworzyły się mady, stanowią ok. 1% powierzchni ogólnej.

Wzniesienia wahają się od 475 do 1 120 m n.p.m. Przeważają stoki o nachyleniu średnim od 11⁰ do 35⁰ oraz wystawie południowej i południowo-zachodniej. Rzeźba terenu ma górski charakter. Wierzchowiny są zaokrąglone, stoki silnie i bardzo silnie opadające w kierunku licznych wąskich dolin potoków. Dolina rzeki Kamienicy rozciąga się z północnego-zachodu w kierunku południowo-wschodnim.

Woda gruntowa na stokach i wierzchowinach występuje na głębokości 6–20 metrów, u podnóża stoków oraz w dolinach rzek i potoków zalega na głębokości 2–5 metrów.

Zasoby przyrodnicze

Gmina Kamienica położona jest w dolinie rzeki Kamienica oraz jej dopływów. Długość rzeki Kamienica od jej źródeł znajdujących się pod najwyższym szczytem Gorców – Turbaczem (1 310 m n.p.m.) do ujścia do Dunajca w miejscowości Zabrzeż wynosi ok. 32 km. Gmina rozciąga się na odcinku 24 km wzdłuż rzeki. Pod względem walorów przyrodniczych Gmina Kamienica jest bardzo atrakcyjna – jest to jedna z najbardziej malowniczych gmin położonych w centralnej części województwa małopolskiego, na terenie Południowomałopolskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (POChK). Na obszarze tym wprowadza się ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów, w celu zachowania ich trwałości oraz zwiększania różnorodności biologicznej. Na terenie gminy wyznaczono różnorakie formy ochrony przyrody. Jednym z najważniejszych obszarów chronionych jest Gorczański Park Narodowy (GPN), który zajmuje na terenie Gminy Kamienica powierzchnię 1 314 ha, co stanowi 19% powierzchni GPN⁸.

Zgodnie z Rejestrem Form Ochrony Przyrody Województwa Małopolskiego prowadzonym przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Krakowie⁹, na dzień 17.02.2016 roku na obszarze Gminy Kamienica znajdują się następujące pomniki przyrody:

- Szczawa: lipa w przysiółku Bukówka; wodospad „Spad” na Kamienicy, wys. 2 m; jodła pospolita w przysiółku Białe; fragment koryta potoku Głębiniec z progami wodospadowymi – przysiółek Łuszczki;
- Zasadne: lipa w przysiółku Magorzycza;
- Kamienica: park pałacowy.

⁸ Strona internetowa Gorczańskiego Parku Narodowego, gorczanski-park.pl.

⁹ Strona internetowa Regionalnej Dyrekcyj Ochrony Środowiska w Krakowie, krakow.rdos.gov.pl.

Ponadto na obszarze Gminy Kamienica znajdują się obszary Natura 2000 mające znaczenie dla Wspólnoty¹⁰:

- Ostoja Gorczańska (PLH120018);
- Środkowy Dunajec z dopływami (PLH120088);
- Gorce (PLB120001).

Obszar Natura 2000 Ostoja Gorczańska to specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa) o powierzchni 17 997,9 ha, obejmujący prawie całe pasmo górskie Gorców, należące do Beskidów Zachodnich. Grzbiety górskie są szerokie i płaskie, a doliny głęboko wcięte. Jest to obszar źródliskowych dopływów Dunajca i Raby. Większość terenów porośnięta jest lasami. W wyższych partiach gór występują rozległe polany leśne, stopniowo zarastające lasem. Stwierdzono tutaj występowanie 13 typów siedlisk przyrodniczych. Na obszarze występuje również duża różnorodność roślinna – ok. 940 gatunków z licznymi stanowiskami chronionych prawnie, rzadkich lokalnie lub zagrożonych gatunków roślin naczyniowych.

Do głównych zagrożeń obszaru należą: zanieczyszczenie powietrza, wycinanie lasów oraz ich eksploatacja poza parkiem narodowym, a także zaprzestanie wypasu bydła, co prowadzi do zarastania łąk. Ewentualne niezbędne prace z zakresu ochrony przeciwpowodziowej powinny być prowadzone zgodnie z zasadami dobrej praktyki regulacji rzek i potoków górskich.

Obszar Natura 2000 Środkowy Dunajec z dopływami to specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa) o powierzchni 755,8 ha.

Ostoję Środkowego Dunajca z dopływami tworzą:

- rzeka Dunajec na odcinku od północnej granicy Ostoi Pieniny do ujścia lewobrzeżnego dopływu Smolnik,
- dolna część potoku Ochotnica od mostu w miejscowości Ochotnica Górna do ujścia do Dunajca,
- dolna część potoku Kamienica Gorczańska (Łącka) od mostu w miejscowości Szczawa do mostu na trasie Krościenko – Stary Sącz w miejscowości Zabrzeż,
- dolna część potoku Słomka od mostu w miejscowości Przyszowa do ujścia do Dunajca.

Rzeka Dunajec w granicach ostoi zaliczana jest jako średnia rzeka wyżynna – wschodnia, zaś jej dopływy Ochotnica, Kamienica Gorczańska i Słomka zaliczane są do małych rzek fliszowych. Dolina jest częściowo pokryta lasem, a częściowo wykorzystywana rolniczo.

¹⁰ Portal informacyjno-edukacyjny, obszary.natura2000.org.pl, inf. z 19.02.2016 r.

Największymi zagrożeniami obszaru jest intensywna eksploatacja żwiru rzeczno, realizacja programów ochrony przeciwpowodziowej, prace budowane w korycie rzeki związane z zabudową hydrotechniczną, zanieczyszczenie obszarowe i punktowe, realizacja programu energetycznego wykorzystania wód.

Obszar Natura 2000 Gorce to obszar specjalnej ochrony ptaków (Dyrektywa Ptasia) o powierzchni 6 824,9 ha. Obejmuje górne fragmenty pasma Beskidów Zachodnich (Gorców) od wysokości 600 m n.p.m. po szczyty Jaworzyny Kamienickiej (1 288 m n.p.m.), Kudłonia (1 276 m n.p.m.) i Mostownicy (1 251 m n.p.m.). Obszar jest górną częścią kilku niewielkich rzek. W partiach trzyszczytowych występują górskie polany i łąki, na których dawniej wypasano owce i bydło w dużo większym stopniu. Powierzchnia ostoi jest pokryta lasem reglowym w 99%. Obszar jest ostoją ptasią o randze europejskiej E71. Występuje tu 15 gatunków ptaków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej i 8 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi.

Do największych zagrożeń ostoi zalicza się zanieczyszczenia atmosferyczne powodujące usychanie drzewostanu i jego podatność na wiatrolomy, co z kolei powoduje rozwój stokowych procesów erozyjnych. Znaczną degradację terenu powoduje również pasterstwo, połączone z przepędzaniem owiec przez las. Skupiska domów letniskowych również szpecą krajobraz i zwiększają ilość ścieków w gorczańskich potokach.

Gmina Kamienica kładzie szczególny nacisk na zrównoważony rozwój obszaru, ze względu na cenne walory przyrodnicze, które można wykorzystać przede wszystkim do rozwoju gminy. Działania związane z ochroną środowiska na terenie gminy są zgodne i spójne z *Programem Ochrony Środowiska Powiatu Limanowskiego na lata 2010–2013 z perspektywą do roku 2017*, którego głównym celem jest: Wysoka jakość środowiska warunkiem zrównoważonego i dynamicznego rozwoju powiatu. Celem długoterminowym do roku 2017, dotyczącym powietrza atmosferycznego jest: Utrzymanie dobrej jakości powietrza atmosferycznego poprzez dalszą redukcję emisji zanieczyszczeń. Cel ten będzie realizowany m.in. przez kierunek: Eliminowanie zagrożeń związanych z zanieczyszczeniem powietrza pyłem azbestowym i włóknami azbestowym, działanie: Sukcesywne pozbywanie się produktów zawierających azbest, będących potencjalnym źródłem zanieczyszczenia powietrza pyłem azbestowym i włóknami azbestowymi.

Ochrona środowiska naturalnego jest obowiązkiem władz publicznych i obywateli. Władze administracyjne powinny zapewnić, poprzez politykę zrównoważonego rozwoju, bezpieczeństwo ekologiczne i dostęp do zasobów nieuszczerplonych współczesnemu i przyszłemu pokoleniu. Polityka ekologiczna prowadzona przez władze Gminy Kamienica w pełni wyraża się poprzez ideę ekorozwoju, widoczną w planowaniu i realizacji inwestycji strategicznych.

Władze samorządowe Gminy Kamienica, mając na uwadze zdrowie mieszkańców oraz prawo Unii Europejskiej, podjęły działania w kierunku likwidacji niebezpiecznego odpadu jakim jest azbest. W 2012 roku utworzono *Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Kamienica do roku 2032*¹¹.

Walory turystyczne

Gmina Kamienica położona jest na wschodniej granicy Gorców i Beskidu Wyspowego. Teren gminy należy do prowincji Karpaty Zachodnie, podprowincji Zewnętrzne Karpaty Zachodnie, makroregionu Beskidy Zachodnie oraz mezoregionu Gorce i Beskid Wyspowy¹².

Gmina jest małą, ale niezwykle malowniczo położoną jednostką. Panują tutaj doskonałe warunki zarówno do wypoczynku zimowego (wyciąg orczykowy dla narciarzy, kuligi szlakami Gorczańskiego Parku Narodowego), jak i letniego. Przez obszar Gminy Kamienica przebiegają szlaki Gorców i Beskidu Wyspowego: sześć pieszych szlaków turystycznych, jeden szlak spacerowy oraz jeden szlak konny.

Występuje tutaj szczególnie łagodny klimat dla osób z dolegliwościami powikłań wieńcowych oraz chorób serca. W miejscowości Szczawa znajdują się źródła wód mineralnych szczawno-siarczanych o uniwersalnym zastosowaniu w leczeniu różnych dolegliwości. Ponadto jest tu wyjątkowo czyste powietrze, o specyficznym aromacie lasów i łąk górskich. Szczawa jest jedną z najatrakcyjniejszych miejscowości małopolski, a co za tym idzie – powiatu limanowskiego i Gminy Kamienica.

W przyszłości przewiduje się wzrost usług turystyczno-uzdrowiskowych w tzw. branży okołouzdrawiskowej. Rozwój zaplecza uzdrowiskowego na terenie gminy ma odbywać się w szczególności w miejscowości Szczawa. Ze względu na położenie gminy w otoczeniu Gorczańskiego Parku Narodowego, walorów środowiska przyrodniczego oraz występowania źródeł mineralnych, przewiduje się ograniczenie przemysłu i podporządkowanie go głównej funkcji obszaru, tj. uzdrowiskowo-wypoczynkowego oraz wymaganiom ochrony środowiska.

Zasoby kulturowe

Na terenie gminy działa Gminny Ośrodek Kultury w Kamienicy oraz jego placówki:

- Biblioteka Publiczna w Kamienicy,

¹¹ *Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Kamienica do roku 2023*, Ochotnica Dolna 2012.

¹² Kondracki J., *Geografia regionalna Polski*, PWN, Warszawa 2013.

- Biblioteka Publiczna w Szczawie,
- Świetlica Środowiskowa w Zalesiu,
- Biblioteka i Świetlica Środowiskowa w Zbludzy,
- Świetlica Środowiskowa w Zasadnem.

Gminny Ośrodek Kultury prowadzi działalność w zakresie kultury, sztuki, sportu i rekreacji. Organizuje występy, koncerty muzyczne, wystawy, konkursy oraz imprezy estradowe i plenerowe imprezy masowe. Tworzenie nowych inicjatyw kulturalnych, stwarzanie możliwości udziału w zajęciach zespołów regionalnych i sekcjach zainteresowań daje możliwość rozwijania swoich pasji i zainteresowań mieszkańcom gminy.

Gmina Kamienica posiada wielu twórców i artystów ludowych, znanych również na terenie całego kraju, a nawet poza jego granicami. Twórcy ci brali niejednokrotnie udział w wystawach i konkursach, które przynosiły im liczne nagrody i wyróżnienia¹³.

Na terenie Gminy Kamienica znajdują się również obiekty dziedzictwa kulturowego świadczące o historii gminy – zostały objęte ścisłą ochroną konserwatorską. Wykaz zabytków wpisanych do rejestru Narodowego Instytutu Dziedzictwa prezentuje tabela 8.

Tabela 8 Wykaz zabytków w Gminie Kamienica wpisanych do rejestru Narodowego Instytutu Dziedzictwa

Miejscowość	Zabytki	Nr rejestru
Kamienica	ogród dworski	A-302 z 26.02.1982 r.
Polana Jaworzyna Kamienicka	kapliczka kamienna, 1904 r.	A-331 z 27.12.1982 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Rejestru Narodowego Instytutu Dziedzictwa (stan na dzień 19.02.2016 roku), nid.pl

Pierwsza źródłowa wzmianka o Gminie Kamienica pochodzi z dokumentu lokacyjnego z 1330 roku, wystawionego przez Klasztor Sióstr Klarysek ze Starego Sącza. Po pierwszym rozbiórce Polski obszar gminy znalazł się na austriackim obszarze wpływów.

W XIX w. Kamienica znalazła się pod rządami Maksymiliana Marszałkowicza (1806-1878) – przemysłowca, działacza politycznego i społecznego, który budował tu tartaki i papiernie (w papierni pracował przez 2 lata przywódca powstania chochołowskiego Jan Kanty Andrusikiewicz), a w Szczawie – hutę żelaza. Zgromadził okazałą bibliotekę i doprowadził do tego, że Kamienica stała się znanym w całej Galicji ośrodkiem kultury i azylem dla prześladowanych patriotów. Na przełomie XIX i XX w., miała miejsce emigracja zarobkowa najuboższych mieszkańców Kamienicy na Węgry i do USA.

¹³ Strona internetowa Urzędu Gminy Kamienica, kamienica.net.pl.

W 1907 Kamienica wraz ze Szczawą i Zasadnem przeszła na własność Towarzystwa Akcyjnego Fabryki Celulozy w miejscowości Zsolna na Węgrzech (dzisiaj Żylna na Słowacji), a w 1923 w ręce akcyjnego Towarzystwa Górniczo-Przemysłowego „Saturn” założonego przez przemysłowców łódzkich, m.in. Karola Scheiblera, z siedzibą w Czeladzi.

W okresie I wojny światowej Kamienica nie została objęta bezpośrednimi działaniami wojennymi, jednak w jej okolicy dochodziło do wielu potyczek. W 1918 r. zorganizowano we wsi manifestację na rzecz odrodzenia i niepodległości Polski, w której wzięła udział większość mieszkańców.

W okresie międzywojennym, na mocy ustawy unifikacyjnej z 23 marca 1933 roku, wprowadzającej tzw. gminy zbiorowe, w skład gminy weszły okoliczne wsie: Zbludza, Zalesie, Zasadne oraz Szczawa. W tym więc okresie wykształciła się gmina w obecnym kształcie.

Podczas II wojny światowej Kamienica została podporządkowana prawom obowiązującym na terenie Generalnej Guberni, a wójtowie byli osobiście odpowiedzialni za wykonywanie zarządzeń okupanta. Kamienica doświadczyła kilkunastu obław i pacyfikacji, ponieważ była silnym ośrodkiem i zapleczem oddziałów partyzanckich.

Na lata 60. XX w. przypada dynamiczny rozwój infrastruktury – budowano w tym okresie obiekty użyteczności publicznej oraz przeprowadzono elektryfikację. Jednocześnie, wraz ze zmianami ustawodawstwa, Kamienica wchodząca po wojnie w skład powiatu limanowskiego, podobnie jak inne jednostki administracyjne – przeszła kolejno: rozwiązanie w 1954 roku gmin zbiorowych i powołanie Gromadzkich Rad Narodowych (powołano wówczas na terenie gminy trzy odrębne jednostki), scalenie gromad w 1958 roku, a także reformę terytorialną w 1975 roku, w wyniku której Kamienica znalazła się w nowo utworzonym województwie nowosądeckim oraz została podporządkowana Urzędowi Rejonowemu w Limanowej. Gminę Kamienica w obecnym kształcie, funkcjonującą na mocy ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie terytorialnym, tworzy sześć sołectw: Kamienica Górna, Kamienica Dolna, Szczawa, Zalesie, Zasadne oraz Zbludza¹⁴.

¹⁴ Biuletyn Informacji Publicznej Urzędu Gminy Kamienica, *bip.malopolska.pl*.

4. Porównanie Gminy Kamienica do Polski, województwa małopolskiego i innych jednostek samorządu terytorialnego z powiatu limanowskiego

W tabelach od 9 do 20 zestawiono dane statystyczne dla Gminy Kamienica i pozostałych gmin powiatu limanowskiego oraz dla województwa małopolskiego i Polski. Dane dotyczą m.in. struktury ludności oraz sytuacji finansowej gminy i odnoszą się do lat 2009–2014.

Gmina Kamienica jest czwartą pod względem wielkości powierzchni gminą w powiecie limanowskim oraz dwunastą czyli ostatnią gminą pod względem gęstości zaludnienia.

Tabela 9 Powierzchnia terenu i gęstość zaludnienia – porównanie wybranych jednostek samorządu terytorialnego

Jednostka terytorialna	Powierzchnia		Gęstość zaludnienia na 1 km ²
	ha	km ²	
Polska	31 267 967	312 679	123
województwo małopolskie	1 518 279	15 183	222
powiat limanowski	95 123	951	136
Gmina Kamienica	9 518	95	82
Miasto Limanowa	1 870	19	806
Miasto Mszana Dolna	2 710	27	291
Gmina Dobra	10 991	110	90
Gmina Jodłownik	7 219	72	117
Gmina Laskowa	7 248	72	110
Gmina Limanowa	15 223	152	162
Gmina Łukowica	6 965	70	141
Gmina Mszana Dolna	17 002	170	102
Gmina Niedźwiedź	7 422	74	97
Gmina Słopnice	5 685	57	115
Gmina Tymbark	3 270	33	199

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 10 Liczba ludności w latach 2009–2014 – porównanie wybranych jednostek samorządu terytorialnego

Jednostka terytorialna	Liczba ludności					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Polska	38 167 329	38 529 866	38 538 447	38 533 299	38 495 659	38 478 602
województwo małopolskie	3 298 270	3 336 699	3 346 796	3 354 077	3 360 581	3 368 336
powiat limanowski	124 278	126 737	127 387	128 045	128 545	129 073
Gmina Kamienica	7 496	7 632	7 666	7 713	7 750	7 776
Miasto Limanowa	14 875	15 168	15 116	15 132	15 133	15 078
Miasto Mszana Dolna	7 540	7 795	7 831	7 876	7 863	7 890
Gmina Dobra	9 397	9 662	9 727	9 726	9 796	9 855
Gmina Jodłownik	8 137	8 281	8 293	8 383	8 408	8 434
Gmina Laskowa	7 605	7 800	7 825	7 852	7 940	7 959
Gmina Limanowa	23 494	23 971	24 172	24 329	24 405	24 661
Gmina Łukowica	9 495	9 635	9 678	9 761	9 785	9 817
Gmina Mszana Dolna	16 816	17 007	17 170	17 240	17 334	17 364
Gmina Niedźwiedz	6 996	7 120	7 151	7 167	7 189	7 225
Gmina Słopnice	6 093	6 268	6 332	6 404	6 453	6 514
Gmina Tymbark	6 334	6 398	6 426	6 462	6 489	6 500

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku omówiona została w rozdziale drugim (wykresy: 8 i 9).

Na podstawie przedstawionych danych w tabeli 11 można stwierdzić, iż Gmina Kamienica jest gminą „młodą” w porównaniu do województwa małopolskiego oraz Polski, natomiast wśród gmin powiatu limanowskiego tylko trzy gminy mają wyższą liczbę ludności w wieku przedprodukcyjnym oraz tylko cztery – mniejszą liczbę ludności w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 11 Ludność wg ekonomicznych grup wieku [%] w latach 2009 i 2014 – porównanie wybranych jednostek samorządu terytorialnego

Jednostka terytorialna	Ludność w wieku przedprodukcyjnym		Ludność w wieku produkcyjnym		Ludność w wieku poprodukcyjnym	
	2009	2014	2009	2014	2009	2014
Polska	18,9	18,0	64,5	63,0	16,5	19,0
województwo małopolskie	20,0	19,0	63,7	62,8	16,3	18,2
powiat limanowski	26,0	24,1	60,2	61,5	13,7	14,4
Gmina Kamienica	27,0	24,9	60,5	61,6	12,6	13,5
Miasto Limanowa	21,7	20,6	64,2	62,3	14,1	17,1
Miasto Mszana Dolna	23,0	21,5	61,1	61,0	15,8	17,5
Gmina Dobra	23,9	22,3	60,5	62,2	15,7	15,5
Gmina Jodłownik	24,9	23,4	59,9	60,9	15,1	15,7
Gmina Laskowa	28,3	26,2	58,3	60,5	13,4	13,3
Gmina Limanowa	26,7	24,6	60,4	62,3	12,9	13,1
Gmina Łukowica	27,6	25,8	58,6	60,2	13,8	14,1
Gmina Mszana Dolna	26,6	23,9	58,9	61,6	14,5	14,5
Gmina Niedzwiedź	27,6	24,8	61,0	63,1	11,4	12,1
Gmina Słupnice	31,8	29,6	56,5	59,2	11,7	11,2
Gmina Tymbark	27,3	24,9	59,7	60,7	13,0	14,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na terenie powiatu utrzymuje się na wysokim poziomie (tabela 12). W 2014 roku najmniej bezrobotnych było w Gminie Laskowa (7,6%), natomiast najwięcej w Gminie Kamienica (13,9%) – można jednak zauważyć znaczny spadek tej wartości (o 2,4%) w stosunku do 2013 roku.

Tabela 12 Udział % bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2009–2014 – porównanie wybranych jednostek samorządu terytorialnego

Jednostka terytorialna	Udział [%] bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Polska	7,7	7,9	8,0	8,7	8,8	7,5
województwo małopolskie	6,2	6,7	6,8	7,6	7,8	6,6
powiat limanowski	11,9	12,4	13,1	13,3	13,4	11,1
Gmina Kamienica	14,1	14,4	15,5	16,2	16,3	13,9
Miasto Limanowa	11,9	11,2	12,3	12,9	13,1	10,5
Miasto Mszana Dolna	11,8	12,0	12,2	12,1	12,4	11,0
Gmina Dobra	8,8	10,1	11,1	12,0	11,7	9,9
Gmina Jodłownik	9,9	10,6	10,6	11,7	12,2	10,4
Gmina Laskowa	9,3	10,2	10,9	10,9	11,1	7,6
Gmina Limanowa	13,5	13,9	15,0	15,0	14,9	12,0
Gmina Łukowica	12,9	13,5	14,4	14,8	15,3	13,3
Gmina Mszana Dolna	10,8	11,8	12,0	12,0	12,2	10,5
Gmina Niedzwiedź	11,0	12,3	12,8	13,1	12,9	11,2
Gmina Słopnice	13,7	14,5	14,0	14,4	13,2	10,9
Gmina Tymbark	14,3	14,7	15,0	14,2	14,2	11,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie powiatu limanowskiego, w Mieście Limanowa, Gminie Dobra, Gminie Mszana Dolna, a także w Gminie Kamienica, średni wydatek na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w przeliczeniu na 1 mieszkańca był wyższy od średniej krajowej, wojewódzkiej oraz powiatu. Gmina Kamienica uplasowała się na 3. miejscu spośród wszystkich gmin powiatu limanowskiego.

Tabela 13 Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2009–2014 – porównanie wybranych jednostek samorządu terytorialnego

Jednostka terytorialna	Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w przeliczeniu na 1 mieszkańca					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Polska	243	257	242	230	264	325
województwo małopolskie	208	237	239	231	280	353
powiat limanowski	191	235	294	133	284	442
Gmina Kamienica	346	241	172	206	340	785
Miasto Limanowa	347	364	215	151	230	1 069
Miasto Mszana Dolna	174	139	141	144	394	414
Gmina Dobra	376	266	85	95	470	1 021
Gmina Jodłownik	109	783	801	128	156	170
Gmina Laskowa	60	164	1 585	63	114	112
Gmina Limanowa	95	74	97	125	155	96
Gmina Łukowica	205	318	54	110	544	145
Gmina Mszana Dolna	234	223	206	49	360	563
Gmina Niedźwiedz	107	73	108	70	188	331
Gmina Słopnice	29	46	616	503	471	350
Gmina Tymbark	113	239	126	142	107	142

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Średnie wydatki jednostek samorządu terytorialnego na pomoc społeczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca zostały przedstawione w tabeli 14. Gmina Kamienica w 2014 roku zajęła 7. miejsce wydając 639 zł w przeliczeniu na 1 mieszkańca, co było kwotą wyższą od średniej dla kraju, województwa małopolskiego oraz powiatu limanowskiego. Najmniej na ten cel wydało Miasto Mszana Dolna (434 zł), natomiast najwięcej Gmina Łukowica (711 zł).

Tabela 14 Wydatki na pomoc społeczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2009–2014 – porównanie wybranych jednostek samorządu terytorialnego

Jednostka terytorialna	Wydatki na pomoc społeczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Polska	473	528	522	539	560	580
województwo małopolskie	436	510	505	499	500	523
powiat limanowski	504	589	635	614	580	617
Gmina Kamienica	511	658	663	638	602	639
Miasto Limanowa	523	559	555	595	614	643
Miasto Mszana Dolna	391	445	450	442	417	434
Gmina Dobra	436	538	575	609	544	615
Gmina Jodłownik	531	600	623	630	588	710
Gmina Laskowa	636	719	1 142	740	672	659
Gmina Limanowa	461	538	539	545	533	586
Gmina Łukowica	618	680	738	713	674	711
Gmina Mszana Dolna	430	517	530	568	528	566
Gmina Niedźwiedź	584	751	962	841	738	706
Gmina Słopnice	643	784	754	739	699	701
Gmina Tymbark	457	533	522	530	474	502

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W tabelach 15 i 16 zostały przedstawione dochody uzyskiwane przez poszczególne jednostki samorządu terytorialnego z tytułu podatku od nieruchomości oraz od środków transportowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2009–2014.

Na terenie Gminy Kamienica podatek od nieruchomości na 1 mieszkańca w 2014 roku wynosił 148 zł, co dawało gminie 4. miejsce wśród gmin powiatu limanowskiego, wartość ta jednak była niższa od średnich wartości dla kraju, województwa i powiatu. W przypadku wpływów z podatku od środków transportowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca Gmina Kamienica wypadła bardzo niekorzystnie i zajęła ostatnie miejsce wśród gmin powiatu limanowskiego (razem w Gminą Łukowica), osiągając średnią wartość 12 zł.

Tabela 15 Dochody podatkowe – podatek od nieruchomości w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2009–2014 – porównanie wybranych jednostek samorządu terytorialnego

Jednostka terytorialna	Dochody podatkowe – podatek od nieruchomości w przeliczeniu na 1 mieszkańca					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Polska	372	392	422	457	487	508
województwo małopolskie	298	308	327	356	378	402
powiat limanowski	145	152	161	169	183	192
Gmina Kamienica	100	105	140	141	156	148
Miasto Limanowa	351	381	402	433	457	479
Miasto Mszana Dolna	296	294	296	312	336	341
Gmina Dobra	95	104	106	111	118	121
Gmina Jodłownik	84	88	92	97	116	121
Gmina Laskowa	84	85	91	97	104	113
Gmina Limanowa	88	96	101	113	128	145
Gmina Łukowica	61	63	67	72	82	86
Gmina Mszana Dolna	88	87	86	87	88	90
Gmina Niedźwiedź	128	121	131	109	123	124
Gmina Słupnice	62	70	69	103	113	142
Gmina Tymbark	348	369	404	381	431	433

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 16 Dochody podatkowe – podatek od środków transportowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2009–2014 – porównanie wybranych jednostek samorządu terytorialnego

Jednostka terytorialna	Dochody podatkowe – podatek od środków transportowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Polska	22	22	23	24	24	25
województwo małopolskie	19	19	20	21	21	22
powiat limanowski	23	25	26	28	29	28
Gmina Kamienica	9	9	11	13	12	12
Miasto Limanowa	30	31	35	33	27	29
Miasto Mszana Dolna	18	20	17	20	21	24
Gmina Dobra	15	16	18	18	20	19
Gmina Jodłownik	25	24	32	33	33	28
Gmina Laskowa	30	26	32	28	27	30
Gmina Limanowa	19	21	22	22	23	24
Gmina Łukowica	12	12	11	14	12	12
Gmina Mszana Dolna	25	27	27	27	26	24
Gmina Niedźwiedź	33	75	56	61	68	66
Gmina Słupnice	19	27	33	36	34	33
Gmina Tymbark	39	30	34	60	79	66

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W tabelach 17 i 18 został przedstawiony udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa będące podatkiem dochodowym od osób fizycznych oraz podatkiem dochodowym od osób prawnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

Gmina Kamienica w 2014 roku zajęła 9. miejsce w powiecie limanowskim pod względem wysokości podatku dochodowego od osób fizycznych w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Analizując udział podatku dochodowego od osób prawnych, gmina wypadła bardzo niekorzystnie w porównaniu do jednostek administracyjnych wyższego rzędu. W 2014 roku zajęła 7. miejsce wśród jednostek należących do powiatu limanowskiego.

Tabela 17 Udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa – podatek dochodowy od osób fizycznych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2009–2014 – porównanie wybranych jednostek samorządu terytorialnego

Jednostka terytorialna	Udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych w przeliczeniu na 1 mieszkańca					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Polska	611	603	658	687	724	783
województwo małopolskie	559	558	614	637	670	720
powiat limanowski	280	290	330	365	374	384
Gmina Kamienica	151	189	212	225	276	260
Miasto Limanowa	670	729	756	817	821	856
Miasto Mszana Dolna	365	337	391	412	441	474
Gmina Dobra	219	216	254	278	307	262
Gmina Jodłownik	275	292	397	364	338	296
Gmina Laskowa	217	225	231	267	287	308
Gmina Limanowa	280	313	353	432	426	435
Gmina Łukowica	138	152	173	191	200	235
Gmina Mszana Dolna	210	174	217	227	235	260
Gmina Niedzwiedź	124	118	149	174	210	194
Gmina Słopnice	119	130	150	170	228	188
Gmina Tymbark	318	275	371	456	381	494

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 18 Udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa – podatek dochodowy od osób prawnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2009–2014 – porównanie wybranych jednostek samorządu terytorialnego

Jednostka terytorialna	Udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób prawnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Polska	60,38	52,58	59,19	58,43	54,12	55,35
województwo małopolskie	47,33	36,60	42,38	40,04	40,83	43,78
powiat limanowski	5,03	6,35	5,25	6,41	7,54	8,08
Gmina Kamienica	0,35	0,74	1,03	0,84	0,96	0,57
Miasto Limanowa	28,88	32,85	26,34	34,50	39,48	40,36
Miasto Mszana Dolna	11,15	15,29	17,61	21,73	32,17	29,84
Gmina Dobra	1,86	5,58	3,13	2,84	2,40	1,34
Gmina Jodłownik	0,93	0,78	0,62	1,84	1,17	0,55
Gmina Laskowa	0,18	0,51	0,79	0,82	2,19	1,52
Gmina Limanowa	-0,08	0,51	-0,37	0,16	0,07	0,12
Gmina Łukowica	0,25	0,85	0,42	1,04	0,16	0,25
Gmina Mszana Dolna	1,08	0,83	1,55	0,34	0,19	0,38
Gmina Niedźwiedź	0,37	0,58	2,44	0,40	1,23	1,00
Gmina Słupnice	0,25	0,42	0,40	0,39	0,68	0,23
Gmina Tymbark	9,37	11,77	6,17	7,10	5,89	21,71

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W tabelach 19 i 20 została zaprezentowana wielkość subwencji ogółem oraz subwencji oświatowej w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Wysoka subwencja negatywnie obrazuje sytuację gospodarczą gminy. Najwyższą subwencję w 2014 roku posiadała Gmina Słupnice (2 001 zł), natomiast najniższą Miasto Limanowa (934 zł). Gmina Kamienica znalazła się na 8. miejscu wśród gmin powiatu limanowskiego (1 793 zł). Zarówno subwencja ogólna, jak i oświatowa w 2014 roku w Gminie Kamienica była wyższa od średniej krajowej, wojewódzkiej oraz powiatu.

Tabela 19 Subwencja ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2009–2014 – porównanie wybranych jednostek samorządu terytorialnego

Jednostka terytorialna	Subwencja ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Polska	872	895	928	984	996	991
województwo małopolskie	985	1 028	1 048	1 095	1 106	1 109
powiat limanowski	1 364	1 438	1 421	1 475	1 488	1 501
Gmina Kamienica	1 670	1 804	1 712	1 749	1 738	1 793
Miasto Limanowa	796	846	855	908	925	934
Miasto Mszana Dolna	897	895	934	953	981	958
Gmina Dobra	1 438	1 503	1 525	1 532	1 590	1 645
Gmina Jodłownik	1 426	1 649	1 384	1 494	1 431	1 396
Gmina Laskowa	1 576	1 754	1 731	1 735	1 790	1 797
Gmina Limanowa	1 285	1 268	1 299	1 318	1 310	1 283
Gmina Łukowica	1 682	1 799	1 783	1 842	1 889	1 966
Gmina Mszana Dolna	1 522	1 559	1 543	1 668	1 658	1 688
Gmina Niedźwiedź	1 559	1 719	1 705	1 766	1 808	1 962
Gmina Słupnice	1 792	1 886	1 942	1 962	2 044	2 001
Gmina Tymbark	1 222	1 333	1 265	1 397	1 373	1 298

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 20 Subwencja oświatowa w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2009–2014 – porównanie wybranych jednostek samorządu terytorialnego

Jednostka terytorialna	Subwencja oświatowa w przeliczeniu na 1 mieszkańca					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Polska	673	700	738	789	798	673
województwo małopolskie	754	786	817	872	876	754
powiat limanowski	862	909	933	988	990	862
Gmina Kamienica	939	956	970	1 059	1 064	939
Miasto Limanowa	790	846	854	904	925	790
Miasto Mszana Dolna	701	680	721	757	760	701
Gmina Dobra	846	877	924	949	994	846
Gmina Jodłownik	844	1 027	924	1 009	984	844
Gmina Laskowa	979	1 028	1 125	1 148	1 134	979
Gmina Limanowa	749	771	807	843	835	749
Gmina Łukowica	945	1 008	1 016	1 086	1 084	945
Gmina Mszana Dolna	884	913	924	996	963	884
Gmina Niedźwiedź	958	1 010	1 037	1 095	1 109	958
Gmina Słupnice	1 049	1 135	1 220	1 276	1 335	1 049
Gmina Tymbark	990	1 062	1 092	1 191	1 192	990

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

5. Wnioski z analizy danych Gminy Kamienica

Po przeprowadzeniu analizy danych dotyczących sytuacji społeczno-gospodarczej oraz finansowej Gminy Kamienica, wyciągnięto następujące wnioski:

1. W Gminie Kamienica następuje systematyczny wzrost liczby ludności, mimo odnotowywanego od 2013 roku ujemnego salda migracji. Wpływ na stale zwiększającą się liczbę ludności ma przede wszystkim wysoki wskaźnik przyrostu naturalnego na terenie gminy. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku obrazuje, iż udział osób w wieku przedprodukcyjnym jest wysoki, natomiast liczba osób w wieku poprodukcyjnym jest stosunkowo niska. Świadczy to o młodym społeczeństwie. Wzrastająca liczba osób odzwierciedla się w liczbie uczniów szkół podstawowych, gdzie średnia dla Gminy Kamienica jest znacznie wyższa od jednostek administracyjnych wyższego rzędu. Analizując piramidę ludności zauważyć można jej szeroką podstawę, zwężającą się ku górze, co również świadczy o „młodym” społeczeństwie.
2. Sytuacja demograficzna w gminie jest dobra, jednak należy stworzyć odpowiednie warunki zachęcające mieszkańców do pozostawania na terenie gminy, ponieważ ujemne saldo migracji się powiększa, co świadczy o odpływie ludności z obszaru. Do działań tych można zaliczyć tworzenie atrakcyjnych miejsc pracy oraz warunków mieszkaniowych i wspieranie rodziców przy powrocie do pracy poprzez zapewnienie większej ilości miejsc w przedszkolach i żłobkach oraz kształtowanie estetycznej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej. Mając na uwadze dostęp do opieki przedszkolnej można zauważyć znaczną poprawę w stosunku do wartości wskaźnika liczby dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym. Wartość ta w 2014 roku była wyższa o 22,1% w porównaniu z rokiem 2009, jednak nadal była niższa w stosunku do średnich wartości dla jednostek wyższego rzędu.
3. Liczba nowo rejestrowanych przedsiębiorstw w 2011 roku znacząco spadła – jednak od kolejnego roku wskaźnik przyjmował wartość wzrostową w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców, która w 2014 roku była znacznie wyższa od wskaźnika jednostek administracyjnych wyższego rzędu. Nowo rejestrowane podmioty gospodarcze oraz wzrost atrakcyjności inwestycyjnej i mieszkaniowej gminy powinny przyczynić się w dłuższej perspektywie czasu do wzrostu dochodów własnych w dochodach ogółem, co również poprawi sytuację społeczno-gospodarczą gminy.
4. Sytuacja na rynku pracy związana jest bezpośrednio z rozwojem przedsiębiorczości. Procentowy udział liczby osób bezrobotnych do osób w wieku produkcyjnym w Gminie

- Kamienica w 2014 roku był znacznie wyższy niż średnia dla jednostek administracyjnych wyższego rzędu. Mimo, że nastąpił spadek wskaźnika o 2,4% w stosunku do 2013 roku – był on ciągle najwyższy wśród wszystkich gmin znajdujących się w powiecie limanowskim.
5. W latach 2009–2014 udział dochodów własnych Gminy Kamienica w dochodach ogółem wahał się, natomiast od 2013 roku ma tendencję wzrostową. Osiągnięta w 2014 roku wartość była jednak znacznie niższa niż średnia dla jednostek samorządu terytorialnego wyższego rzędu. Równie niskie były wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych w przeliczeniu na 1 mieszkańca, a podatek dochodowy od osób prawnych w 2014 roku był na bardzo niskim poziomie – ponad 70-krotnie niższym niż średnia dla województwa małopolskiego oraz Polski. Gminę cechuje więc słaba samodzielność finansowa, która jest szczególnie istotna ze względu na jakość usług publicznych oraz nowe inwestycje o charakterze rozwojowym.
 6. Wydatki majątkowe przeznaczane są na długo- lub krótkookresowe cele inwestycyjne, które służą rozwojowi sektora społecznego i gospodarczego obszaru. W okresie 2009–2014 zauważyć można wzrost wartości wydatków majątkowych gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Osiągnięty wskaźnik był również wyższy od średnich dla jednostek administracyjnych wyższego rzędu.
 7. Do rozwoju społeczno-gospodarczego gminy przyczynia się również realizacja projektów dofinansowanych z funduszy unijnych. W latach 2007–2013 na terenie Gminy Kamienica zrealizowano 5 projektów z RPO WM o łącznej wartości 1 225 934,29, a średnia wartość przypadająca na jednego mieszkańca wyniosła zaledwie 157,66 zł. Gmina Kamienica powinna pozyskiwać więcej środków unijnych na nowe projekty w ramach programów unijnych na lata 2014–2020, ponieważ w poprzednim okresie programowania zrealizowana wartość projektów w przeliczeniu na 1 mieszkańca była najniższa wśród gmin z powiatu limanowskiego.
 8. Na terenie gminy funkcjonują dwa niepubliczne zakłady podstawowej opieki zdrowotnej – w Szczawie i Kamienicy. Realizacją zadań polityki społecznej zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamienicy. Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystająca z pomocy społecznej w latach 2009–2014 miała tendencję spadkową – w 2014 roku osiągnęła poziom 203 osoby w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców. Wynik ten był jednak nadal zdecydowanie wyższy od średniej dla jednostek wyższego rzędu. Negatywną sytuację w gminie obrazuje również wskaźnik liczby dzieci, na które rodzice otrzymywali zasiłek rodzinny w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców. Wartość osiągnięta w 2014 roku była

wyższa niż średnia dla powiatu limanowskiego oraz ponad dwukrotnie wyższa niż średnia dla województwa małopolskiego oraz Polski.

9. W 2014 roku na terenie Gminy Kamienica zarejestrowanych było 25 fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych, których celem jest działanie na rzecz rozwoju mieszkańców gminy. W przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wskaźnik wzrósł w stosunku do 2009 roku i przyjmował wartości znacznie wyższe niż w powiecie limanowskim, jednak cały czas niższe od średnich dla województwa małopolskiego oraz Polski. Dlatego ważne jest, aby aktywizować społeczność lokalną i zachęcać do angażowania się w działalność *non-profit*.
10. Gmina Kamienica to przede wszystkim bogate walory przyrodniczo-turystyczne. Ponad 64% stanowią grunty leśne. Gmina w całości położona jest na terenie Południowomałopolskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, a jednym z ważniejszych obszarów chronionych jest Gorczański Park Narodowy, który zajmuje 1 314 ha na terenie gminy. Ponadto występują obszary Natura 2000. Położenie na granicy Gorców i Beskidu Wyspowego wpływa na atrakcyjność pod względem turystycznym. Największym potencjałem dla rozwoju turystyki jest występowanie wód mineralnych szczawno-siarczanych w miejscowości Szczawa. Potencjał ten powinien zostać wykorzystany do wzmocnienia usług turystyczno-uzdrowiskowych. Należy również podejmować działania zmierzające do ochrony środowiska naturalnego, aby zapobiegać degradacji cennych przyrodniczo obszarów (m.in. poprzez ograniczenie przemysłu), a także dążyć do wykorzystania istniejących zasobów w celu rozwoju gminy.

Spis rysunków:

Rysunek 1 Położenie gminy na tle województwa małopolskiego oraz powiatu limanowskiego	5
---	---

Spis tabel:

Tabela 1 Struktura dróg publicznych w Gminie Kamienica	6
Tabela 2 Struktura użytkowania gruntów w Gminie Kamienica w 2014 roku	6
Tabela 3 Średnie wyniki % uzyskane ze wszystkich egzaminów gimnazjalnych w Polsce, województwie małopolskim, powiecie limanowskim i Gminie Kamienica w latach 2010–2014	16
Tabela 4 Atrakcyjność inwestycyjna województwa małopolskiego w 2015 roku	22
Tabela 5 Atrakcyjność inwestycyjna podregionu nowosądeckiego w 2015 roku	22
Tabela 6 Wartość dofinansowania z RPO WM 2007–2013 w gminach powiatu limanowskiego ...	30
Tabela 7 Średnia roczna temperatura i opady w Gminie Kamienica	36
Tabela 8 Wykaz zabytków w Gminie Kamienica wpisanych do rejestru Narodowego Instytutu Dziedzictwa	41
Tabela 9 Powierzchnia terenu i gęstość zaludnienia – porównanie wybranych jednostek samorządu terytorialnego	43
Tabela 10 Liczba ludności w latach 2009–2014 – porównanie wybranych jednostek samorządu terytorialnego	44
Tabela 11 Ludność wg ekonomicznych grup wieku [%] w latach 2009 i 2014 – porównanie wybranych jednostek samorządu terytorialnego	45
Tabela 12 Udział % bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2009–2014 – porównanie wybranych jednostek samorządu terytorialnego	46
Tabela 13 Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2009–2014 – porównanie wybranych jednostek samorządu terytorialnego	47
Tabela 14 Wydatki na pomoc społeczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2009–2014 – porównanie wybranych jednostek samorządu terytorialnego	48
Tabela 15 Dochody podatkowe – podatek od nieruchomości w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2009–2014 – porównanie wybranych jednostek samorządu terytorialnego	49
Tabela 16 Dochody podatkowe – podatek od środków transportowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2009–2014 – porównanie wybranych jednostek samorządu terytorialnego	49

Tabela 17 Udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa – podatek dochodowy od osób fizycznych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2009–2014 – porównanie wybranych jednostek samorządu terytorialnego.....	50
Tabela 18 Udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa – podatek dochodowy od osób prawnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 209–2014 – porównanie wybranych jednostek samorządu terytorialnego.....	51
Tabela 19 Subwencja ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2009–2014 – porównanie wybranych jednostek samorządu terytorialnego.....	52
Tabela 20 Subwencja oświatowa w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2009–2014 – porównanie wybranych jednostek samorzdu terytorialnego.....	52

Spis wykresów:

Wykres 1 Liczba ludności w Gminie Kamienica w latach 2009–2014	7
Wykres 2 Prognoza ludności w województwie małopolskim na lata 2020, 2025, 2030 (wg danych na 2014 rok)	7
Wykres 3 Prognoza ludności dla powiatu limanowskiego na lata 2020, 2025, 2030 (wg danych na 2014 rok).....	8
Wykres 4 Przyrost naturalny w przeliczeniu na 1 000 osób w Gminie Kamienica w okresie 2009–2014.....	8
Wykres 5 Przyrost naturalny w przeliczeniu na 1 000 osób w 2014 roku – porównanie średniej Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski	9
Wykres 6 Saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 1 000 osób w Gminie Kamienica w okresie 2009–2014	9
Wykres 7 Saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 1 000 osób w 2014 roku – porównanie średniej dla Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski.....	10
Wykres 8 Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w Gminie Kamienica w latach 2009–2014.....	10
Wykres 9 Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w 2014 roku – porównanie średniej Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski.....	11
Wykres 10 Struktura ludności według wieku i płci w Gminie Kamienica w 2014 roku.....	11

Wykres 11 Odsetek dzieci w wieku 3–5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w Gminie Kamienica w latach 2009–2014.....	12
Wykres 12 Odsetek dzieci w wieku 3–5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w 2014 roku – porównanie średniej Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski.....	12
Wykres 13 Liczba uczniów w szkołach podstawowych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w Gminie Kamienica w latach 2009–2014.....	13
Wykres 14 Liczba uczniów w szkołach podstawowych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w 2014 roku – porównanie średniej Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski.....	13
Wykres 15 Średnie wyniki w punktach uzyskane ze sprawdzianu po 6 klasie szkoły podstawowej w Gminie Kamienica w latach 2010–2014.....	14
Wykres 16 Średnie wyniki w punktach uzyskane ze sprawdzianu po 6 klasie szkoły podstawowej w 2014 roku – porównanie średniej dla Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski.....	14
Wykres 17 Liczba uczniów w szkołach gimnazjalnych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w Gminie Kamienica w latach 2009–2014.....	15
Wykres 18 Liczba uczniów w szkołach gimnazjalnych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w 2014 roku –porównanie średniej dla Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski.....	15
Wykres 19 Średnie wyniki % uzyskane ze wszystkich egzaminów gimnazjalnych w 2014 roku – porównanie średniej Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski.....	16
Wykres 20 Podmioty wpisane do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. ludności w Gminie Kamienica w latach 2009–2014.....	17
Wykres 21 Podmioty wpisane do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. ludności w 2014 roku – porównanie średniej Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski.....	17
Wykres 22 Jednostki nowo rejestrowane w rejestrze REGON w przeliczeniu na 10 tys. ludności w Gminie Kamienica w latach 2009–2014.....	18
Wykres 23 Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w 2014 roku – porównanie średniej Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski.....	18

Wykres 24 Podmioty gospodarki narodowej na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w Gminie Kamienica w latach 2009–2014	19
Wykres 25 Podmioty gospodarki narodowej na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2014 roku – porównanie średniej dla Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski	19
Wykres 26 Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w Gminie Kamienica w latach 2009–2014	20
Wykres 27 Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w 2014 roku – porównanie średniej Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski	20
Wykres 28 Udział % bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Kamienica w latach 2009–2014	21
Wykres 29 Udział % bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2014 roku – porównanie średniej Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski	21
Wykres 30 Dochody budżetu w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł) w Gminie Kamienica w latach 2009–2014.....	23
Wykres 31 Dochody budżetu w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł) w 2014 roku – porównanie średniej Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski.....	23
Wykres 32 Dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł) w Gminie Kamienica w latach 2009–2014.....	24
Wykres 33 Dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł) w 2014 roku – porównanie średniej Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski....	24
Wykres 34 Udział % dochodów własnych w dochodach ogółem w Gminie Kamienica w latach 2009–2014.....	24
Wykres 35 Udział % dochodów własnych w dochodach ogółem w 2014 roku – porównanie średniej Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski	25
Wykres 36 Udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa – podatek dochodowy od osób fizycznych w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł) w Gminie Kamienica w latach 2009–2014.....	25
Wykres 37 Udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa – podatek dochodowy od osób fizycznych w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł) w 2014 roku – porównanie średniej Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski	26

Wykres 38 Udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa – podatek dochodowy od osób prawnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł) w Gminie Kamienica w latach 2009–2014.....	26
Wykres 39 Udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa – podatek dochodowy od osób prawnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł) w 2014 roku – porównanie średniej Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski	27
Wykres 40 Wydatki ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł) w Gminie Kamienica w latach 2009–2014.....	27
Wykres 41 Wydatki ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł) w 2014 roku – porównanie średniej Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski....	27
Wykres 42 Wydatki bieżące w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł) w Gminie Kamienica w latach 2009–2014.....	28
Wykres 43 Wydatki bieżące w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł) w 2014 roku – porównanie średniej Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski.....	28
Wykres 44 Wydatki majątkowe w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł) w Gminie Kamienica w latach 2009–2014	29
Wykres 45 Wydatki majątkowe w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł) w 2014 roku – porównanie średniej Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski.....	29
Wykres 46 Wartość dofinansowania z RPO WM 2007–2013 w przeliczeniu na 1 osobę (w zł) w gminach powiatu limanowskiego.....	30
Wykres 47 Osoby w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w Gminie Kamienica w latach 2009–2014.....	31
Wykres 48 Osoby w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w 2014 roku – porównanie średniej Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski.....	31
Wykres 49 Liczba dzieci, na które rodzice otrzymywali zasiłek rodzinny w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w Gminie Kamienica w latach 2009–2014	32
Wykres 50 Liczba dzieci, na które rodzice otrzymywali zasiłek rodzinny w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w 2014 roku – porównanie średniej Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski	32
Wykres 51 Korzystający z wodociągu w % ogółu ludności – porównanie Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego i Polski w roku 2009 i 2014	33
Wykres 52 Korzystający z kanalizacji w % ogółu ludności – porównanie Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego i Polski w roku 2009 i 2014	33

Wykres 53 Liczba oczyszczalni przydomowych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w 2014 roku – porównanie Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski.....	34
Wykres 54 Budynki nowe oddane do użytkowania w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w Gminie Kamienica w latach 2009–2014	34
Wykres 55 Budynki nowe oddane do użytkowania w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w 2014 roku – porównanie Gminy Kamienica, powiatu limanowskiego, województwa małopolskiego oraz Polski.....	34

Bibliografia:

1. *Atrakcyjność inwestycyjna województw i podregionów Polski 2015*, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Gdańsk 2015.
2. Biuletyn Informacji Publicznej Urzędu Gminy Kamienica, *bip.malopolska.pl*.
3. Kondracki J., *Geografia regionalna Polski*, PWN, Warszawa 2013.
4. Okołowicz W., Martyn D., *Regiony klimatyczne*, PPWK, Warszawa 1984.
5. Platforma internetowa, *pl.climate-data.org*.
6. Portal informacyjno-edukacyjny, *obszary.natura2000.org.pl*.
7. Portal informacyjny Głównego Urzędu Statystycznego, Bank Danych Lokalnych, *stat.gov.pl*.
8. Portal internetowy Interaktywna Mapa Polski, *mapapolski.com.pl*.
9. *Program Ochrony Środowiska Powiatu Limanowskiego na lata 2010–2013 z perspektywą do roku 2017*, Limanowa 2010.
10. *Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Kamienica do roku 2023*, Ochotnica Dolna 2012.
11. Rejestr Narodowego Instytutu Dziedzictwa, *nid.pl*.
12. Serwis Mapa dotacji UE Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, *mapadotacji.gov.pl*.
13. Serwis Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Krakowie, *krakow.rdos.gov.pl*.
14. Strona internetowa Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, *cke.edu.pl*.
15. Strona internetowa Gminy Kamienica, *kamienica.net.pl*.
16. Strona internetowa Gorczańskiego Parku Narodowego, *gorczanski-park.pl*.
17. Strona internetowa Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie, *oke.krakow.pl*.
18. Strona internetowa Powiatowego Zarządu Dróg w Limanowej, *pzd.limanowa.pl*.
19. Strona internetowa Zarządu Dróg Wojewódzkich w Krakowie, *zdw.krakow.pl*.

20. *Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju*
(Dz. U. z 2014 r. poz. 1649 z późn. zm.).